

EUROPESE VEILIGHEID, TURKS BUITENLANDS BELEID EN ARTIKEL 5 VAN HET NAVO- VERDRAG

JOHANNES DE JONG & CHRISTIAAN MEINEN

Hebben de NAVO-lidstaten de plicht Turkije te beschermen, terwijl Turkije tegelijkertijd de veiligheid en stabiliteit van de NAVO en de Europese Unie bedreigt? Deze publicatie verduidelijkt dat de NAVO-leden (artikel 5) bescherming kunnen onthouden zonder het NAVO-verdrag te wijzigen of Turkije uit de NAVO te zetten. Europese, Canadese en Amerikaanse burgers kunnen worden geïnformeerd dat de krijgsmachten van hun landen Turkije en het regime van Erdogan niet hoeven te beschermen. De vraag is of Europese-, Canadese- en Amerikaanse politici daartoe de moed hebben.

Bron: periodista.gr

BELANGRIJKSTE PUNTEN UIT DEZE PUBLICATIE

1. De EU, VS, Canada en de NAVO worstelen met de vraag hoe om te gaan met Turkije. Deze publicatie geeft een overzicht van het Turkse beleid en haar handelen, en biedt een haalbare weg vooruit om hier effectief mee om te gaan. De strategie die deze publicatie suggereert is dat de NAVO-lidstaten, gesteund door hun parlementen, verklaren dat Turkije niet langer kan rekenen op bescherming, op basis van artikel 5 van het NAVO-verdrag, totdat Turkije zijn gedrag verandert.
2. Deze publicatie stelt dat het Turkse beleid, en haar handelen, sinds 2013 gebaseerd is op de ideologische agenda van de AKP-regering van president Erdogan. De binnenlandse onderdrukking van Koerden, de oppositie en alle vormen van vrijheid van meningsuiting weerspiegelt die agenda.
3. Om op een effectieve manier om te gaan met dit Turkse beleid en de vijandige acties van Turkije – richting haar burens, minderheden en Europa – hanteert deze publicatie de interpretatie van artikel 5 van het NAVO-verdrag zoals beschreven door de NAVO zelf. Van daaruit beargumenteert deze publicatie waarom de voorgestelde beleids-optie in overeenstemming is met de democratische beginselen, het NAVO-verdrag en bruikbaar zal zijn om de veiligheid van het NAVO-verdragsgebied te versterken. Deze beleids-optie zal Turkije dwingen zich te concentreren op zijn eigen veiligheid in plaats van op de huidige expansionistische agenda. Hiervoor is geen wijziging van het NAVO-Verdrag of het Turkse lidmaatschap van de NAVO nodig.
4. De publicatie wordt afgesloten met een oproep aan politici in Europa, de VS en Canada om de moed op te brengen om consequent op te komen voor mensenrechten en veiligheid, en onze burgers gerust te stellen, dat onze mannen en vrouwen in uniform nu en in de toekomst niet gevraagd zal worden offers te brengen om Turkije in zijn huidige staat te verdedigen.

Diyanet minister Ali Erbaş met een zwaard, in de Ottomaanse traditie, als hij preekt in de Hagia Sophia. Het “veroveringsvers” uit de Koran (48:1) is ook op het zwaard gegraveerd. Er staat: “Inderdaad, wij hebben u, [O Mohammed], een duidelijke verovering gegeven”. Bron: lintasnasional.com

Turkije is al jaren negatief in het nieuws. De regering onder leiding van Recep Tayyip Erdoğan is een aantal oorlogen binnen en buiten haar grenzen aan het voeren en escaleert haar vijandigheid richting EU-lidstaten. De aanvallende en opruimende taal is bedoeld om de bevolking in een Islamitische, nationalistische sfeer

mee te nemen ook wel “Neo-Ottomanisme” genoemd. Het transformeren van de Hagia Sofia in een moskee symboliseerde en verduidelijkte de ideologische agenda achter de militaire en diplomatieke escalaties sinds 2013.

EEN BOTSING TUSSEN DE EU EN HET TURKIJE VAN ERDOGAN

Op 16 oktober 2020 werd geschiedensleraar Samuel Paty in Parijs vermoord door een islamistische extremist nadat de heer Paty, tijdens een les over vrijheid van meningsuiting, de Charlie Hebdo-cartoons van de profeet Mohamed had getoond (niet met het doel om de leerlingen uit te lokken). De moordenaar werd vervolgens gevonden door de po-

¹ <https://www.world-today-news.com/what-is-the-sword-tradition-in-the-sermon-here-is-the-message-given-by-the-sword-tradition/>

litie en neergeschoten (dit leidde tot zijn dood). In de dagen daarna bleek dat de Pantin-moskee (nabij Parijs) en islamistische leraren een online haatcampagne tegen de heer Paty hadden gevoerd. De leraren werden gearresteerd, en de moskee gesloten². Als gevolg van deze gebeurtenissen hebben de Franse autoriteiten een hardhandig optreden tegen islamistische extremistische groeperingen ingezet. President Macron lanceerde een krachtige verdediging van de vrijheid van meningsuiting en bevestigde het project dat hij op 2 oktober aankondigde in een toespraak³. In die toespraak verklaarde hij dat “de islam een religie is die wereldwijd een crisis doormaakt” daarbij verwijzend naar een spanningsveld tussen fundamentalisme, positieve religieuze projecten en politici. Hij kondigde maatregelen aan om buitenlandse- en extremistische invloed op de moslimgemeenschap in Frankrijk te verminderen in aanloop naar de presentatie van zijn wetsontwerp over “seculariteit en vrijheid” in december. Het Franse strikte optreden tegen islamistische groeperingen bracht deze eerdere toespraak weer in beeld. De opmerking dat ‘de islam in crisis verkeert’ werd uit haar context gehaald, wat leidde tot een vurige reactie van delen van de moslimwereld, vooral van de Turkse president Erdogan.

Erdogan verklaarde dat: “Macron een behandeling op mentaal niveau nodig heeft. Wat kan er nog meer gezegd worden tegen

² <https://www.bbc.com/news/world-europe-54625270>

³ <https://www.euronews.com/2020/10/27/macron-and-islam-what-has-the-french-president-actually-said-to-outrage-the-muslim-world>

een staatshoofd die de vrijheid van geloof niet begrijpt en die zich op deze manier gedraagt tegenover miljoenen mensen die in zijn land wonen en lid zijn van een ander geloof?” In reactie daarop riep Frankrijk zijn ambassadeur terug voor ‘overleg’, en verklaarde dat deze opmerkingen niet aanvaardbaar zijn⁴. Een aantal Europese leiders spraken hun steun uit voor Macron en veroordeelden Erdogans uitspraken⁵. Vervolgens riep Erdogan op 26 oktober op tot een boycot op Franse producten⁶.

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Maas noemde het ‘een nieuw dieptepunt’ in Erdogan’s gedrag⁷. De term “nieuw” was niet verwonderlijk gezien het feit dat het kwam na een reeks van escalaties door Turkije tegen Griekenland, Cyprus en Armenië in de voorgaande maand. Deze escalaties volgden na jaren van toenemende agressie als gevolg van de retoriek van Erdogan die gezien wenst te worden als de leider van de islamitische wereld die verwant is aan de rol van het Ottomaanse rijk⁸.

Hoewel de relatie tussen Turkije en de EU tussen 1987 en 2005 hoogtepunten en dieptepunten kende, was er gestage vooruitgang geboekt. Turkije was een van

⁴ <https://apnews.com/article/turkey-mental-health-health-recep-tayyip-erdogan-france-a4464c96841ae2be9c40cd316f543d59>

⁵ <https://apnews.com/article/turkey-emmanuel-macron-recep-tayyip-erdogan-france-europe-6b12b46b33a77094c5c91a544f2a017f>

⁶ <https://www.bbc.com/news/world-europe-54692485>

⁷ <https://www.dw.com/en/maas-slams-unacceptable-attack-by-erdogan-on-macron/a-55398995>

⁸ <https://www.bbc.com/news/world-europe-54692485>

de eerste landen die in 1949 lid werd van de Raad van Europa dankzij de seculiere en op het westen gerichte filosofie van Kemal Atatürk. Turkije trad op 14 april 1987 toe tot de Europese Economische Gemeenschap, de voorganger van de EU. Het land was ook geassocieerd lid van de West-Europese Unie van 1992 tot het einde van de WEU in 2011. Turkije tekende in 1995 een douane-unieovereenkomst met de EU en werd op 12 december 1999, tijdens de Top van de Europese Raad in Helsinki, officieel erkend als kandidaat voor volledig lidmaatschap. De onderhandelingen over het volledige lidmaatschap zijn op 3 oktober 2005 van start gegaan. Sindsdien is de vooruitgang zeer traag verlopen. De vluchtelingendeal van begin 2016 tussen Turkije en de Europese Unie was bedoeld om de onderhandelingen na eerdere stagnatie te versnellen en visumvrij reizen door Europa voor Turken mogelijk te maken. De vluchtelingendeal weerspiegelde echter een tegengestelde realiteit die sinds de ‘Arabische Lente’ van 2011 was gegroeid.

Toen Erdogan in 2003 aan de macht kwam, zette hij aanvankelijk een aantal veelbelovende stappen. Hij begon een vredesproces met de PKK om een einde te maken aan de burgeroorlog tussen Koerden en Turken die Turkije sinds de jaren zeventig teisterden. Hij creëerde meer culturele vrijheden en benadrukte in 2006 dat Turkije een multi-etnische samenleving was. Hij creëerde een betere relatie met zowel Griekenland als Armenië in deze vroege jaren. De sterk veranderde hedendaagse situatie staat hiermee in schril contrast. Deze verandering

begon in 2011 rond de ‘Arabische Lente’ en na de derde keer dat de AKP de verkiezingen won en Erdogan pogingen ondernam om binnenlandse- en regionale macht te grijpen⁹. Er moet echter worden opgemerkt dat het voorgaande “nul problemen met de burens” beleid in feite een soft-power benadering was, gebaseerd op het Ottomaanse rijk (Strategic Depth doctrine van Davutoglu)¹⁰. Vandaag de dag is Erdogan een de-facto dictator in een land waar geen persvrijheid is, waar Koerden onderdrukt worden en de vrijheid van meningsuiting is gemarginaliseerd. In die zin, zowel in het binnenlands- als in het buitenlands beleid, is de agenda van Turkije nu neo-Ottomaans.

Deze publicatie beschrijft dat de escalatie tussen Frankrijk, de EU en Turkije slechts het laatste teken is dat het neo-Ottomanisme van Turkije een bedreiging is geworden voor de veiligheid van Europa. De verandering die in 2011 begon, werd sinds 2013 duidelijk in de Syrische burgeroorlog en is sindsdien agressiever en extremer geworden.

Deze publicatie beschrijft deze realiteit zo volledig mogelijk om een goed overzicht te geven van deze ontwikkelingen. Het laat goed zien hoe de Turkse agressie steeds meer escaleert en een bedreiging voor het Westen geworden is. **Deze**

⁹ <https://www.dw.com/en/turkish-premier-seeks-influence-during-arab-spring-tour/a-15388922>

¹⁰ Murinson Murinson, 2006: 947-948; Walker, 2007: 33-34 & De davutoglu Leer en het Turkse buitenlands beleid Door Ioannis N. Grigoriadis Grigoriadis Bilkent (Bilkent) Universiteit / ELIAMEP (p. 4/5).

publicatie beschrijft de realiteit echter niet alleen, maar biedt een duidelijke beleids optie via artikel 5 van het NAVO-Verdrag. Deze optie is bedoeld om de veiligheidssituatie aan te pakken. Ons doel is parlementariërs en andere beleidsmakers een concreet instrument te bieden om te kunnen werken aan een veiliger Europa.

Vlak voor de hierboven beschreven diplomatieke escalatie tussen Turkije en Frankrijk begon Europa tussen september en oktober 2020 al te beseffen dat Turkije nu inderdaad een veiligheidsissue is voor Europa. Dit besef kwam toen Erdogan inzette op ongekende diplomatieke en gewapende escalaties tegen Armenië, Cyprus en Griekenland.

Voor zowel de leden van het Europees Parlement als de leden van nationale Parlementen van EU-lidstaten raden wij aan om een einde te maken aan de toetredingsgesprekken met Turkije en aan alle financiering aan Turkije die verband houden met deze besprekingen. Deze publicatie beschrijft hoe Turkije de Europese veiligheid ondermijnt, wat onverenigbaar is met de huidige toetredingsonderhandelingen. In dat licht kan de douane-unie met Turkije eveneens worden beëindigd.

TURKSE ESCALATIES TEGEN ARMENIË, CYPRUS EN GRIEKENLAND

Van de laatste week van september 2020 tot de eerste weken van oktober 2020

heeft Turkije zich schuldig gemaakt aan drie opeenvolgende escalaties tegen zijn buurlanden. Ten eerste steunde Turkije Azarbajjan door het sturen van Syrische jihadisten die Turkije rekruteerde. Met die jihadisten begon op 27 september 2020 een oorlog tegen Armenië in Nagorno-Karabach¹¹. Vervolgens blokkeerde Turkije alle pogingen om tot een staakt-het-vuren te komen en verplaatste nog meer jihadisten naar het conflict. Dit bracht de herinneringen aan het enorme trauma van de genocide tegen de Armeense, Syrisch-Assyrische en Griekse volkeren in de nadagen van het Ottomaanse rijk opnieuw tot leven. De Armeense gemeenschap herbeleefde dat trauma op dat moment. Dat is begrijpelijk in het licht van de Islamistische en anti-Armeense retoriek van de Turkse regering en de militaire inzet van extremisten door de regering-Erdogan, evenals het eerdere Turkse beleid van de afgelopen jaren^{12,13}.

Op 8 oktober 2020 heeft Turkije de-facto beslag gelegd op het gebied rond het strand van Varosha in Noord-Cyprus¹⁴. Dit betekent dat de oorspronkelijke Griekse eigenaren (en nu EU-burgers) zijn beroofd van onroerend goed ter waarde van miljarden euro's, het signaal dat Turkije hiermee geeft is dat zij elke vreedzame oplossing voor de situatie in Cyprus wil

11 <https://www.reuters.com/article/us-armenia-azerbaijan-putin-macron-idUSKBN26L3SB>

12 <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2014/08/06/is-armenian-an-insult-turkeys-prime-minister-seems-to-think-so/?arc404=true>

13 <https://www.vice.com/en/article/epddna/turkey-france-armenia-grey-wolves-lyon>

14 <https://nationalinterest.org/feature/clash-turkey-becoming-inevitable-170143>

blokkeren. Dat signaal werd onderstreept toen de Turks-Cypriotische president Mustafa Akinci het publiek mededeelde dat hij door Erdogan onder druk was gezet om zich niet verkiesbaar te stellen¹⁵. Mustafa Akinci streeft naar een vreedzame eenwording van Cyprus. In november 2020 verklaarde Erdogan dat hij Cyprus permanent wilde splitsen¹⁶. Hoge vertegenwoordiger van de EU Borrell gaf aan dat dit een ander omslagpunt was in de EU-Turkije relatie¹⁷.

Op 11 oktober 2020 stuurde Turkije het onderzoeksschip Oruc Reis terug naar de Griekse en Cypriotische wateren om te zoeken naar gas en olie die Turkije voor zichzelf wil claimen¹⁸. Dit gebeurde begin september 2020 nadat de spanningen tussen Griekenland en Turkije over een soortgelijke missie van Oruc Reis bijna escaleerde in een open oorlog. Beide marines voerden oefeningen uit in elkaars nabijheid. Een Griekse marineschip ramde daarbij een Turkse marineschip¹⁹. De Franse marine stuurde een vliegdekschip en een deel van haar vloot naar Griekenland ter ondersteuning van en uit solidariteit met de Grieken²⁰. De Verenigde

15 <https://www.evrensel.net/daily/416166/turkey-has-threatened-me-not-to-stand-as-a-candidate-in-presidential-election-says-turkish-cypriot-leader-mustafa-akinci>

16 <https://www.politico.eu/article/erdogan-calls-for-two-state-solution-for-cyprus/>

17 <https://www.yahoo.com/news/turkeys-behaviour-widening-separation-eu-151543630.html>

18 <https://www.bbc.com/news/world-europe-54504123>

19 <https://www.reuters.com/article/us-greece-turkey-warships-idUSKCN25A161>

20 <https://www.fr24news.com/a/2020/09/eastern-mediterranean-energy-balance-evolves-as-france-sends-nuclear-powered-aircraft-carrier.html>

Arabische Emiraten stuurden straaljagers om Griekenland te ondersteunen tegen Turkije²¹. Na bemiddeling van de EU en de VS verplaatste Turkije de Oruc Reis terug naar Turkse wateren. Sinds 11 oktober escaleerde de situatie opnieuw en op 14 oktober 2020 melde de Associated Press dat president Erdogan Griekenland en Cyprus beschuldigd van het niet nakomen van “beloften” gedaan tijdens de onderhandelingen binnen de Europese Unie en de NAVO, en zei dat zijn land zou blijven geven “het antwoord dat ze verdienen”²².

De vraag die voortkomt uit deze opeenstapeling van vijandige militaire- en diplomatieke acties is of Turkije werkelijk het kantelpunt bereikt heeft in zijn relatie met de VS en de EU. Ook is het de vraag welke impact dat kan hebben op de NAVO. De buitenlandse vertegenwoordiging van de EU, de ministeries van Buitenlandse Zaken van de EU-lidstaten, het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en het bijbehorende diplomatieke korps hebben het lang volgehouden om Turkije (en haar acties) diplomatiek te verdedigen. Dit terwijl de houding in de nationale parlementen, het Europees Parlement en de Amerikaanse Senaat en het Congres hier al langer haaks op staat. Parlementariërs in Europa en leden van het Amerikaanse Congres of de Senaat vragen vaak om concrete en hardere ac-

21 <https://www.forbes.com/sites/paulid-don/2020/08/26/uae-sends-fighter-jets-to-support-allies-against-turkey/#1df818f927e1>

22 https://www.washingtonpost.com/world/national-security/turkey-says-greece-failed-to-fulfill-promises-vows-response/2020/10/14/c8d39eb-8-0e16-11eb-b404-8d1e675ec701_story.html

ties tegen Turkije terwijl de ambtelijke reacties steevast vrijblijvend zijn. Er worden zwakke verklaringen afgegeven en de oproepen tot sancties tegen Turkije worden niet uitgevoerd^{23,24,25}. Zowel vanwege de angst voor een nieuwe vluchtelingengolf in Europa als vanwege de economische belangen hielden de genoemde ministeries van Buitenlandse Zaken vast aan een beleid dat de agressie en mensenrechtenschendingen verdoezelde. Ook de toenemende onderdrukking in Turkije en het tot zwijgen brengen van de oppositie worden door deze ambtenaren niet genoemd²⁶. Dit beleid wordt nu steeds onhoudbaar nu het steeds duidelijker wordt dat Turkije dit toedekkende beleid als een signaal ziet, dat het zijn offensieve handelingen zonder gevolgen kan voortzetten en uitbreiden²⁷. Bovendien, maakt het escalerende Turkse gedrag het steeds moeilijker voor de diplomaten en ambtenaren om de hierboven omschreven framing van de situatie in stand te houden richting de democratisch gekozen parlementen en het Congres die actie tegen deze agressie eisen.

Er zijn dan ook duidelijke signalen dat

de stemmingen op de ministeries van Buitenlandse Zaken veranderen en dat de hierboven beschreven escalaties in Armenië, Cyprus en Griekenland inderdaad tot een kantelpunt leidt. Op 13 oktober verklaarde het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken: *“De Verenigde Staten betreuren de aankondiging van 11 oktober van Turkije van hernieuwde Turkse onderzoeksactiviteiten in gebieden, in het oostelijke Middellandse Zeegebied, waarover Griekenland jurisdictie heeft(..). Dwang, bedreigingen, intimidatie en militaire activiteiten zullen de spanningen in het oostelijke Middellandse Zeegebied niet oplossen. Wij dringen er bij Turkije op aan deze berekende provocatie te beëindigen en onmiddellijk verkennende gesprekken met Griekenland te beginnen”*²⁸. Ondertussen is de VS haar activiteiten op vliegbasis Incirlik in Turkije aan het afbouwen en overweegt het deze naar Kreta te verplaatsen²⁹. Op EU-niveau, staat zelfs Duitsland steeds meer onder druk van Frankrijk, Griekenland, Cyprus en andere lidstaten om de EU-stellingname van september op te volgen en dat het Turkije zal sanctioneren als het zijn agressie in het oostelijke Middellandse Zeegebied blijft voortzetten³⁰. Niettemin heeft de EU Raad van december alleen maar benadrukt richting Turkije dat zij haar gedrag aan moet passen³¹.

23 <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/artikel/4879796/turkije-sancties-kabinet-sigrid-kaag-syrie>

24 <https://usa.greekreporter.com/2020/10/17/us-senators-call-for-sanctions-on-turkey-after-russian-s-400-test/>

25 <https://www.gov.uk/government/speeches/turkey-military-action-in-syria-urgent-question-opening-statement>

26 <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/turkey>

27 <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2020-10-19/turkey-s-erdogan-gets-away-with-foreign-policy-adventurism>

28 <https://www.jpost.com/breaking-news/us-slams-turkeys-seismic-survey-push-in-eastern-mediterranean-645560>

29 <https://www.thetimes.co.uk/article/pompeo-holds-talks-on-moving-the-incirlik-air-base-to-punish-erdogan-6nhphghxh>

30 <https://www.bbc.com/news/world-europe-54381498>

31 <https://apnews.com/article/international-news-turkey-ankara-baghdad-greece-494c598b2b-846c5257d3452615b2aed1>

De vraag die deze publicatie stelt is of de EU, de EU-lidstaten en de VS inderdaad lering hebben getrokken uit het Turkse beleid en handelen sinds 2013³². Feit is dat veel gebeurtenissen door het corps diplomatique zo zijn geformuleerd dat elke militaire daad of vijandig gedrag vaak los van al het andere Turkse gedrag wordt beschreven. In sommige gevallen (zoals de Turkse invasie van Afrin), is de niet uitgelokte militaire invasie en de daaropvolgende schendingen van de mensenrechten gerechtvaardigd door westerse ambtenaren, ministers en regeringsleiders als zijnde “zelfverdediging”^{33,34}. Het falende beleid om daadkrachtig op te treden tegen Turkije, heeft geleid tot een onhoudbare situatie die de veiligheid van Europa bedreigt en de zuidelijke flank van de NAVO destabiliseert. Dit wordt echter nog steeds niet volledig begrepen omdat het totaalbeeld van de schadelijke activiteiten en de politieke agenda van Turkije geen deel wordt van het publieke en politieke debat. Als Turkije weer nieuwe geweldadige of agressieve stappen zet geven Ministeries van Buitenlandse Zaken aan parlementsleden niet een volledig overzicht waarbij diverse gebeurtenissen en uitspraken met elkaar in verband worden gebracht.

32 <https://www.reuters.com/article/turkey-greece-eu/carrot-and-stick-approach-to-turkey-failing-eu-envoys-say-idUKL8N2H51ZA>

33 <https://www.hurriyetdailynews.com/nato-chief-says-turkey-has-right-to-self-defense-amid-afrin-operation-126326>

34 <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-42782017> (De zin ‘Turkse legitieme veiligheidszorgen’ werd gebruikt om ‘uit te leggen’ dat de Turkse invasie van Afrin gerechtvaardigd was. Dit was de grote reden van westerse passiviteit om te reageren.)

Aangezien de situatie zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld, is het van cruciaal belang een duidelijk beeld te krijgen van dit totaalbeeld.

Daarom is het belangrijk om hier een volledig overzicht op te nemen van de realiteiten van het Turkse buitenlands beleid sinds 2013. Dit overzicht is van belang om de totale gevolgen voor de veiligheid van Europa en de achterliggende ideologische agenda te beschrijven die deze destabiliserende handelingen en de mensenrechtenschendingen verklaart. Dit overzicht eindigt met een uiteenzetting door de auteurs waarin zij motiveren waarom economische sancties alleen Turkije niet zullen dwingen zich terug te trekken van dit destructieve beleid. Het is noodzakelijk Turkije te dwingen zich opnieuw op zijn eigen veiligheid te laten concentreren.

TURKS BUITENLANDS BELEID SINDS 2013; INTERVENTIES, IDEOLOGIE EN GEVOLGEN

Het format van deze publicatie maakt het niet mogelijk om een uitgebreide bespreking van elke situatie te geven. Er zal echter een beknopt overzicht worden gegeven dat een beeld geeft van de verschillende militaire interventies waar Turkije sinds 2013 bij betrokken is. Het verband tussen deze interventies wordt aangetoond en hoe ze als gehele ontwikkeling aangedreven worden door een ideologische expansionistische agenda. Het moge duidelijk zijn dat deze interventies en de bijbehorende agenda ernstige gevolgen hebben voor de veilig-

heidssituatie van Europa.

ONDERSTEUNING VAN EXTREMISTEN IN DE SYRISCHE BURGEROORLOG SINDS 2013

De Syrische crisis veranderde in juni 2011 in een volledige burgeroorlog en op 29 juli werd het Vrije Syrische Leger (FSA)³⁵ opgericht. Vooral in en na 2013 viel de FSA uiteen in veel verschillende groepen met verschillende etnische, politieke en religieuze agenda's³⁶.³⁷ Turkije zorgde ervoor dat zijn eigen steun en die van westerse partners naar met name de meest radicale islamitische groeperingen gingen. Uit gesprekken in 2014 tussen Sallux en de Syriac Assyrische Militaire Raad (Zelfverdedigingseenheid van Syrische christenen in Noordoost-Syrië onderdeel van de Syrian Democratic Forces-SDF), werd duidelijk dat de Europese en Amerikaanse steun voor de Syrische oppositie in die tijd volledig werd bepaald door Turkse voorkeuren (deze westerse steun

³⁵ <https://www.joshualandis.com/blog/free-syrian-army-established-to-fight-the-syrian-army/>

³⁶ <https://www.theguardian.com/world/2013/may/08/free-syrian-army-rebels-defect-islamist-group>

³⁷ <https://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/523>

verschoof later naar de SDF). De Turkse invloed op de steun aan de Syrische gewapende oppositie werd benadrukt toen in 2018 een schandaal de Nederlandse regering in verlegenheid bracht. Toen bleek dat het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken sinds 2015 extremistische groeperingen met 'niet-dodelijke hulp' (bijvoorbeeld pick-up trucks) had gesteund via een programma om de Syrische oppositie te steunen. Wat niet werd vermeld is dat de Turkse geheime dienst (MIT) deze groepen aan de steunprogramma's doorgaf. Het Nederlandse Instituut Clingendael maakt echter duidelijk in een rapport over dit onderwerp dat 'Het oorspronkelijke militaire hoofdkwartier van de FSA in Turkije gevestigd was en de samenwerking tussen FSA-veldcommandanten faciliteerde. In de beginfase van de burgeroorlog verwelkomde de MIT, vertegenwoordigers van de Westerse landen en de Golf regio. In 2014 lanceerde Turkije samen met de VS een 'train- en uitrustingsprogramma' om gescreende strijders in staat te stellen om de omverwerping van het Assad-regime te versnellen'.³⁸ En verder stelt het Instituut Clingendael dat Ankara een soortgelijke 'controle-door-centralisatie'-benadering heeft geprobeerd ten opzichte van nationalistische islamitische gewapende groeperingen in Noordwest-Syrië (met name Idlib), zij het met minder succes. Tussen 2013 en 2016 trad Turkije op als stille partner – samen met Saoedi-Arabië en Qatar – bij het verlenen van directe en indirecte financiële bijstand

³⁸ Clingendael Instituut: 'Strategieën van Turkse proxy oorlogvoering in Noord-Syrië', november 2019, Hoofdstuk 1, p.6.

aan dergelijke islamitische gewapende oppositiegroepen³⁹. Bovendien bewogen deze islamitische groepen zich in dat tijdsbestek naar extremisme.⁴⁰ Saoedi-Arabië trok zich rond 2016/2017 terug uit deze samenwerking en verplaatste haar steunverlening in de richting van de SDF. Rond diezelfde tijd verplaatsten de VS en andere westerse mogendheden ook hun steun naar de SDF.⁴¹ Dat liet Turkije als enige 'beschermheer' over van wat een losse alliantie extremisten en jihadisten was geworden. Turkije fuseerde deze groepen tot het 'Syrische Nationale Leger' (SNA)⁴².

Deze vroege ontwikkeling is belangrijk omdat het een indicatie is voor de ideologische agenda van het Turkse beleid. Turkije heeft deze pool van extremisten gebruikt in vele opeenvolgende conflicten waar het bij betrokken is geweest. Met name in Afrin, Libië, Noordoost-Syrië en Nagorno-Karabach⁴³.⁴⁴ Binnen de geleiden van de SNA is een aantal ISIS-strijders geïdentificeerd wat niet verwonderlijk is gezien de Turkse steun voor ISIS⁴⁵.

³⁹ Clingendael Instituut: 'Strategies of Turkish proxy warfare in Northern Syria', november 2019, Hoofdstuk 2P.8

⁴⁰ <https://www.theguardian.com/world/2015/dec/20/most-syrian-rebels-sympathise-with-isis-says-thinktank>

⁴¹ <https://tcf.org/content/report/assads-enemies-gave-syrian-opposition/?agreed=1>

⁴² <https://syriadirect.org/news/the-syrian-national-army-for-the-syrian-revolution-or-against-the-kurds-1/>

⁴³ <https://www.opendemocracy.net/en/north-africa-west-asia/what-are-syrian-mercenaries-doing-azerbaijan/>

⁴⁴ <https://www.dw.com/en/turkey-syrian-mercenaries-foreign-policy/a-55098604>

⁴⁵ <https://www.icsve.org/the-isis-ambassador/>

TURKSE STEUN VOOR ISIS

Verhalen over Turkse steun voor ISIS zijn herhaaldelijk in het nieuws verschenen, sinds de belegering van Kobane in 2014. Vooral vanaf het moment dat ISIS-strijders Kobane probeerden binnen te komen terwijl ze vanuit Turkije kwamen (Kobane grenst aan de Turkse grens)⁴⁶. Verschillende rapporten gepubliceerd door middel van onderzoeksjournalistiek hebben de banden en steun van Turkije aan ISIS onthuld⁴⁷.⁴⁸ De autonome regering van Noordoost-Syrië heeft in 2016 een rapport ingediend waarin het bewijs wordt beschreven dat zij hebben gevonden over de Turkse samenwerking met ISIS.⁴⁹ Nadat Turkije een Russische straaljager neergehaald had, gaf Rusland veel informatie vrij die het had over de Turkse oliedeals met ISIS⁵⁰. Sommige Turkse regeringsfunctionarissen begrepen dat het uiteindelijk gevaarlijk was voor de Turkse veiligheid en besloten om de gesprekken en deals tussen het regime van Erdogan en ISIS aan het licht te brengen⁵¹. Bovendien hebben hoge Amerikaanse functionarissen (zoals Brett McGurk, de voormalige Amerikaanse gezant van de

⁴⁶ <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/11697764/Isil-reenters-key-Syria-border-town-of-Kobane-live.html>

⁴⁷ <https://investigativejournal.org/video/turkey-supports-isis-and-al-qaeda-in-syria/>

⁴⁸ <https://www.meforum.org/5317/turkey-isis> & <https://anca.org/columbia-university-researchers-confirm-turkeys-links-to-isis/> & <https://turkey-isis.org/>

⁴⁹ Sallux kan dit rapport op verzoek delen

⁵⁰ <https://www.nordicmonitor.com/2019/09/erdogan-governments-role-in-isis-oil-trade-exposed/>

⁵¹ <https://www.nordicmonitor.com/2020/01/whistle-blowers-tell-details-of-secret-talks-between-erdogan-govt-and-isis-leaders/>

International Coalitie tegen ISIS) impliciet of expliciet verklaard dat Turkije ISIS steunt⁵². Restanten van ISIS verplaatsten zich naar Turkse bezette gebieden in Syrië en werden daar onderdeel van het Turkse gecontroleerde Syrische Nationale Leger (SNA)⁵³. Rond 25 oktober 2020 zwaaiden SNA-elementen gestationeerd in het door Turkije bezette Noordoost-Syrië met ISIS-vlaggen in anti-Franse protesten^{54 55}.

Het verzamelde bewijsmateriaal, uit verschillende bronnen, wijst op een aanhoudende en langdurige steun van Turkije aan ISIS, die ernstige gevolgen heeft voor de veiligheid van Europa^{56 57}. Turkije werd lange tijd afgeschilderd als een noodzakelijke pijler voor de Europese veiligheid. ISIS heeft echter een reeks zeer ernstige aanslagen gepleegd in Europa en de steun van Turkije aan ISIS vormt dus een bedreiging voor Europa. Het idee dat Turkije in de belangen van Europa past, is niet langer van toepassing als Turkije

een bedreiging vormt voor de veiligheid van Europa.

TURKSE INVASIE VAN AFRIN

Op 19 januari 2018 viel Turkije Afrin binnen in Noordwest-Syrië, ook al vormde het geen bedreiging voor Turkije⁵⁸. Het simpele feit was dat Turkije niet wilde dat dit kanton van de autonome regering zou bestaan. Afrin presenteerde een democratisch alternatief voor etniciteiten om vreedzaam naast elkaar te bestaan zonder gedomineerd te worden door Turks nationalisme of via een Turkse proxyregering. Het was het enige gebied van Syrië dat niet door de burgeroorlog was beschadigd. Bovendien, heeft Afrin vrijheid van godsdienst en gendergelijkheid geïmplementeerd^{59 60}. Afrin bood een veilig heenkomen voor ruim honderdduizend ontheemden, ondanks de beperkte middelen van Afrin.⁶¹ De internationale gemeenschap liet de bevolking van Afrin opnieuw in de steek en stond Turkije toe om SNA-extremisten te gebruiken om deze maatschappij te vernietigen. We benadrukken dat hiermee in het bijzonder de Christelijke- en Yazidi gemeenschappen van Afrin zijn vernietigd⁶². In maart 2018 werd de SDF gedwongen zich te

52 <http://www.hawarnews.com/en/haber/brett-mcgurk-why-are-we-allies-of-a-state-that-supports-terrorism-like-turkey-h12765.html>

53 <https://rojavainformationcenter.com/storage/2020/10/Rojava-Information-Center-Database-Former-ISIS-Members-Now-Part-of-Turkish-Backed-Forces.pdf>

54 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/26102020>

55 <https://www.jpost.com/middle-east/turkeys-anti-french-incitement-underpins-protests-in-syria-647588>

56 <https://twitter.com/AnneSpeckhard/status/1284443408464060417>

57 <https://www.thenationalnews.com/opinion/comment/ankara-s-links-with-isis-are-still-a-red-flag-1.1126332?fbclid=IwAR3wZynb-BRMLo4SHRPbT3a-YzV3uOn625CPPmqAUt69Beh3CqVEFLzOyNV0>

58 <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-42704542>

59 <https://www.theguardian.com/commentis-free/2018/mar/16/turkey-democracy-kurdish-afirin-britain-syria-arming>

60 <https://www.worldwatchmonitor.org/tag/afirin/>

61 <https://www.kurdistan24.net/en/news/f8b355e-5-25af-41ab-abd2-5c8a6730e8ea/syrian-arab-idps-shelter-in-rojava%E2%80%99s-afirin>

62 <https://vermontcatholic.org/world/christian-activists-say-militias-target-religious-minorities-in-syria/>

rug te trekken en zo waren honderdduizend Afrin-burgers getroffen⁶³. Sindsdien is Afrin een zeer gevaarlijk gebied geworden waar met elkaar concurrerende bendes extremisten de nog aanwezige burgerbevolking terroriseren. Afrin is nu een veilige haven voor extremisten en terroristen die (onder andere) mensenhandel en andere misdaden tegen de menselijkheid⁶⁴ plegen. Vooral vrouwen en meisjes lopen het risico ontvoerd, verkracht en vermoord te worden⁶⁵.

Op basis van het bovenstaande kan gerust gesteld worden dat de Turkse bezetting van Afrin een tegenslag is geweest in de internationale poging om terrorisme en extremisme terug te dringen.

TURKSE INVASIE IN NOORDOOST-SYRIË

De eveneens niet-uitgelokte Turkse invasie in Noordoost-Syrië (NO-Syrië) in oktober 2019 is op grote schaal gedocumenteerd in alle grote media in Europa en Amerika. Vóór deze invasie, hadden de SDF, de VS en Turkije in augustus 2019 ingestemd met een veiligheidsmechanisme en had de SDF aan alle voorwaarden voldaan⁶⁶. Erdogan gaf niettemin opdracht tot de aanval (zoals in Afrin) waar-

bij vooral de SNA-jihadistische troepen werden ingezet voor de grondinvasie. Tijdens de invasie bevrijdde Turkije ISIS gevangenen, vielen de burgerbevolking aan en vermoorden Hevrin Khalaf, een jonge politieke leider^{67 68 69}. Het Turkse leger zette verboden fosfor tegen SDF en de burgerbevolking in⁷⁰. De overeenkomst tussen de SDF en Rusland enerzijds, en Rusland en Turkije anderzijds, maakte een einde aan de invasie op 22 oktober. De SDF en het Autonome Bestuur verloren uiteindelijk een relatief klein gebied aan Turkije. Hoewel zowel de VS als Rusland in het gebied zijn gebleven en hoewel de Turks/Russische patrouilles doorgaan, is er ook voortdurend geweld en intimidatie door het Turkse leger en de SNA. Turkse jihadistische slopen en plunderen de regio die ze bezetten in NO-Syrië. Turkse jihadistische ontvoeren, verkrachten en vermoorden veel jonge vrouwen in de door hun gecontroleerde gebieden in Syrië⁷¹. Door Turkije gesteunde jihadistische botsen voortdurend met elkaar, in de gebieden bezet door hen en Turkse troe-

67 <https://www.cnn.com/2019/10/14/isis-prisoners-escaping-from-camps-in-syria-amid-turkish-offensive.html>

68 <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/syria-damning-evidence-of-war-crimes-and-other-violations-by-turkish-forces-and-their-allies/>

69 <https://www.businessinsider.nl/turkey-syria-videos-war-crimes-us-accuses-2019-10?international=true&r=US>

70 <https://www.thetimes.co.uk/article/syria-invasion-phosphorus-evidence-mounts-against-erdogan-7v2thnhtd>

71 <https://www.syriaahr.com/en/157609/>

pen⁷² 73. De verschillende jihadistische bendes vechten om buit en dominantie in door hun bezette steden en gebieden⁷⁴. Turkije weigert druk uit te oefenen op de verschillende jihadistische groepen om een einde te maken aan dit geweld, ook al opereren ze naast Turkse troepen.

Tegelijkertijd blijven de SDF en het autonome bestuur van cruciaal belang bij het aanpakken van de ISIS-dreiging in de regio en het herbergen van de ISIS-gevangenen. Het is duidelijk dat de Turkse invasie in NO-Syrië, ISIS heeft aangevoerd en een grote druk heeft gelegd op de SDF en de autonome regering⁷⁵. De SDF heeft een belangrijke rol gespeeld bij het verslaan van ISIS in Oost-Syrië (hun voormalige bolwerk). Als gevolg daarvan moge het duidelijk zijn dat deze Turkse invasie en bezetting een ernstige ondermijning van de Europese veiligheid is⁷⁶ 77.

MILITAIRE AANVALLEN OP GEBIEDEN IN IRAAKS KOERDISTAN

In juni 2020 lanceerde Turkije een aanval op Iraaks Koerdistan, met steun van Iran, met als argument: 'de aanval op de

PKK⁷⁸. Deze aanval bestond uit bombardementen en Turkse commando's die Iraaks Koerdistan binnendrongen. Deze bombardementen waren ook gericht op de Jezidi's in Sinjar, ook al is het duidelijk dat de PKK daar al sinds 2018 is vertrokken, zoals zowel Bagdad als de VS hebben bevestigd⁷⁹. Sindsdien, heeft Turkije tot februari 2021 de aanvallen op Iraaks Koerdistan voortgezet. Deze invallen en bombardementen zijn in het bijzonder schadelijk voor de Syriac-Assyrische christenen in dat deel van Iraaks Koerdistan omdat het vooral hun dorpen zijn die getroffen worden, met ook weer veel ontheemden tot gevolg⁸⁰. De vraag is of deze situatie uiteindelijk tot een groter conflict zal leiden. Die vraag is relevant omdat Turkije heeft gezinspeeld op ambities die veel verder gaan dan een paar PKK-kampen in de grensregio. Op 19 juni 2020 verklaarde de Turkse minister van Buitenlandse Zaken, Mevlüt Cavuşoğlu, dat de hele provincie Sulaymaniyah in Iraaks Koerdistan "onder begeleiding" van de PKK is⁸¹. Turkije gebruikt ten alle tijde de "PKK" als argument om zijn uitbreidingsbeleid in de regio te rechtvaardigen. Bagdad maakt zich dan ook grote zorgen over het verlies van een groot deel van Irak aan Turkije. Deze zorg komt vooral doordat de EU en de VS tot nog

78 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/040720201>

79 <https://www.uscifr.gov/news-room/releases-statements/uscifr-condemns-turkish-air-strikes-sinjar>

80 <https://syriacpress.com/blog/2020/10/15/former-iraqi-mp-joseph-sliwa-turkish-aircraft-renew-bombing-chaldean-syriac-assyrian-and-kurdish-villages-in-nohadra/>

81 <https://www.kurdistan24.net/en/news/8a3ab4bb-248f-4be1-a461-2c7e17d61219>

72 <https://www.kurdistan24.net/en/news/583763dd-efd8-4b1b-9b4d-2de8adee8019>

73 <https://www.srf.ch/news/international/folgen-tuerkischer-offensive-brutaler-krieg-gegen-frauen-in-nordostsyrien>

74 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/rebels-fighting-sari-kani-ras-al-ain-280520201>

75 <https://www.mei.edu/publications/us-policy-and-resurgence-isis-iraq-and-syria#pt7>

76 <https://warsawinstitute.org/turkeys-invasion-syria-consequences-europe/>

77 <https://www.neweurope.eu/article/turkeys-syria-invasion-empowered-russia-extremist-groups-and-undermined-natos-principles/>

toe nauwelijks reageren op de aanvallen en bezettingen van buurlanden. Er is dan ook geen vertrouwen dat iemand anders een Turkse aanval zal stoppen. Deze Turkse aanval op Irak brengt dus veel meer risico's van escalatie met zich mee dan op het eerste gezicht blijkt. ISIS is nog steeds actief in Irak en groeit daar weer⁸². De Turkse aanval in Irak ondermijnt de veiligheid van de regio en daarmee die van de EU.

TURKSE MILITAIRE INTERVENTIE IN LIBIË EN CLAIMS OVER DE OOSTELIJKE MIDDELLANDSE ZEE

In november en december 2019 begon Turkije met het verplaatsen van SNA-troepen naar Libië als eerste stap in een grootschalige interventie in Libië om de 'Regering van Nationaal Akkoord' (Government of National Accord; GNA) in Tripoli tegen generaal Heftar te steunen. De GNA wordt formeel gesteund door de VN (die geen enkele partij ervan weerhoudt om hun tegenstanders te steunen). Heftar, een Libische leider, controleert Oost-Libië en stond – eind 2019 – op het punt Tripoli in te nemen. Sinds begin 2020, verschepte Turkije tussen de 10.000 en 15.000 Syrische jihadisten naar Libië. Een uitgebreid journalistiek onderzoek door Openfacto is gepubliceerd in "Die Welt" waaruit in detail blijkt dat Turkije deze jihadisten bewapent met

zware wapens⁸³ 84. Uit dit onderzoek blijkt dat deze wapenleveranties niet beperkt zijn tot handvuurwapens. Zij omvatten de leveringen van zware wapens zoals luchtafweerraketten, gepantserde voertuigen en antitankwapens. Het is ook belangrijk om te verhelderen aan wie deze wapens worden geleverd en gedistribueerd. Het is algemeen bekend en erkend dat Turkije Syrische extremisten naar Libië verscheept. Door het gerenommeerde 'Deutsche Welle' (DW) werd in detail uitgelegd dat deze wapens naar onder meer de beruchte 'Sultan Murad' brigade gingen, dezelfde groepering die begunstigde was van de Nederlandse steun aan extremisten in Syrië⁸⁵. Uit het verslag van Openfacto blijkt dat Turkije geen onderscheid maakt over welke van zijn proxies de wapens in Libië gebruikt. Een van de ontvangers, door Openfacto geïdentificeerd, is bijvoorbeeld iemand die persoonlijk geplaatst is onder sanctie van de VN (Salah Badi, p.25 & 26, Openfacto verslag).

Het vervoeren van extremisten naar Libië en het bewapenen van dergelijke terroristen schaadt de Europese veiligheid en ondermijnt de NAVO. Bovendien heeft de GNA een overeenkomst met Turkije ondertekend dat als het heel Libië controleert, de GNA samen met Turkije een claim zal indienen op de Middellandse

83 <https://www.welt.de/politik/ausland/plus210988121/Trotz-UN-Embargo-Tuerkei-schmuggelt-Waffen-nach-Libyen.html>

84 <https://openfacto.fr/2020/03/29/violations-of-the-arms-embargo-in-libya-methodological-guide/>

85 <https://www.dw.com/en/libya-are-turkeys-syrian-mercenaries-a-new-threat/a-52329943>

82 https://www.ict.org.il/Article/2565/ISIS-Strengthening_in_Iraq#gsc.tab=0

Zee tussen Turkije en Libië. Dat zou betekenen dat de Turkse en Libische claims aan elkaar zouden grenzen. Op die manier wil Turkije de geplande Egyptische, Israëlische, Cypriotische/Griekse gaspijpleiding afsnijden die de EU onafhankelijk zou maken van Russisch gas. De spanningen tussen Frankrijk,⁸⁶ Griekenland, Cyprus en de Arabische wereld enerzijds en Turkije anderzijds zijn duidelijk toegenomen, mede als gevolg van deze claim over de Middellandse Zee. Deze Turkse poging om een toekomstige strategische gastvoerleiding naar Europa door te snijden is een ander voorbeeld van hoe Turkije Europa en de NAVO ondermijnt. Het laat ook zien dat Turkse militaire operaties buiten Turkije een essentieel deel vormen van dat proces van ondermijning.

De Turkse poging om de zichzelf de Oostelijke Middellandse Zee toe te eigenen, en de daaropvolgende gezamenlijke reactie van Frankrijk, Griekenland, Cyprus en de Arabische wereld verklaart grotendeels het conflict in september 2020 (vanwege de inzet van het onderzoeksschip Oruc Reis zoals eerder beschreven in deze publicatie). Wat dit echter niet verklaart is de drive achter deze schijnbaar voortdurende opeenvolgende militaire en diplomatieke escalaties tussen 2013 en 2020. Het is de mening van de schrijvers van deze publicatie dat het essentieel is om de situatie rond Hagia Sophia op te nemen in dit overzicht om de ideologische agenda te begrijpen die de hierboven beschreven gebeurtenissen aandrijft.

⁸⁶ <https://www.haaretz.com/middle-east-news/why-the-turkey-libya-maritime-deal-is-rattling-the-east-mediterranean-1.8318515>

IDEOLOGIE EN GEVOLGEN

Het bovenstaande overzicht is gericht op de feiten die voortvloeien uit het Turkse beleid. Dit patroon van een consequent beleid gedurende vele jaren komt echter niet zonder een ideologische agenda die dit beleid begeleidt en motiveert. De houding van veel ministeries van Buitenlandse Zaken en diplomaten in Europa lijkt te zijn dat de expansionistische drang van Turkije voor terrorisme voortkomt vanuit een seculier perspectief van Turkse economische- en veiligheidsbelangen⁸⁷. Turkse islamistische retoriek die deze agressie begeleidt wordt genegeerd als “voor binnenlands gebruik”. Door deze twee feiten (retoriek en interventies) niet met elkaar te verbinden, wordt in het westen de impressie van een rationeel regime in Ankara gehandhaafd.

Deze diplomatieke houding staat nu echter meer en meer onder druk door de ervaring van de realiteit van het Turkse expansionisme en hoe dit wordt vormgegeven en gemotiveerd door de regering-Erdogan. Turkije zelf verbindt de neo-Ottomaanse en islamistische retoriek wel met haar militaire en diplomatieke conflicten. Zo plaatste de door de Turkse staat gecontroleerde Yeni Akit een waarschuwing voorafgaand aan de invasie van Noordoost-Syrië: “Ga en vertel de ongelovigen dat het leger van (de profeet van de islam) Mohammed terug is”. Soortgelijke retoriek werd verspreid tijdens de

⁸⁷ <https://carnegieeurope.eu/2020/06/03/emerging-from-pandemic-turkey-rolls-out-more-assertive-foreign-policy-pub-81963> & https://esiweb.org/pdf/esi_turkey_tpq_vol7_no3_nicholas_danforth.pdf (voorbeelden van die aanpak)

invasie van Afrin⁸⁸. Het lijkt realistischer om te accepteren dat de door Turkije gebruikte retoriek de werkelijke reden en motivatie aangeeft voor het agressieve expansiebeleid en de steun van Turkije voor terrorisme. Het lijkt niet realistisch om de retoriek en de feiten los te koppelen zoals nu nog gebruikelijk lijkt te zijn onder ministeries van Buitenlandse Zaken en aanverwante denktanks en het corps diplomatique. Het lijkt realistischer om de genoemde motivatie voor het Turkse beleid als de werkelijke motivatie te accepteren.

Gezien de recente geschiedenis sinds 2011 en de feiten van het buitenlands beleid sinds 2013, is het naar de mening van de auteurs van deze publicatie, realistischer om aan te nemen dat zelfs in deze tijd – en ook in Turkije – er een regering kan zijn die wordt gedreven door een extreme ideologie. Er is geen rationele reden om aan te nemen dat dit in de 21ste eeuw niet het geval kan zijn. Sinds oktober 2020 lijkt er in Europa steeds meer besef te komen dat dit inderdaad het geval is in het huidige Turkije⁸⁹. In een interview, uitgezonden via Al-Jazeera, op 31 oktober 2020, verklaarde de Franse president Macron: “Ik merk op dat Turkije imperialistische neigingen heeft in de regio en ik denk dat deze neigingen niet een goede zaak zijn voor de stabiliteit

⁸⁸ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/219894/jihadpreek-uitgesproken-in-moskee-in-hoorn> (Jihad sermon spread by Turkish-controlled imams).

⁸⁹ <https://www.worldpoliticsreview.com/articles/29194/europe-is-losing-patience-with-erdogan-s-islamist-rhetoric>

van de regio”⁹⁰. Het 2020 rapport van de Zwitserse inlichtingendienst (uitgebracht op 6 november 2020) beschrijft het beleid van Turkije expliciet. Het hoofdstuk over Turkije wordt geïntroduceerd onder de titel: „Turkije: agressief streven naar regionale macht” en dit streven wordt expliciet omschreven als ‘neo-Ottomaans’⁹¹. Het rapport bevestigt dat dit leidt tot destabiliserende acties van Turkije. Het is opmerkelijk dat het rapport het beleid van Turkije beschrijft als ‘agressief’. Zelfs de Duitse regering (bekend om haar zachte lijn naar Ankara) is op weg om te erkennen dat het huidige Turkse beleid wordt ingegeven door islamisme. In een antwoord op een parlementaire vraag stelde de Duitse regering dat Turkije de afgelopen jaren meer steun heeft verleend aan Milli Görüş, een islamistische groep die door de Duitse inlichtingendiensten in de gaten wordt gehouden vanwege vermeende extremistische neigingen. Daarnaast benadrukte de Duitse regering in datzelfde antwoord ook de banden tussen Milli Görüş en de Egyptische Moslimbroederschap en verbond daarom opzettelijk de Turkse regering met de Moslimbroederschap^{92 93}.

Turkije zelf toonde deze realiteit het

⁹⁰ <https://www.theguardian.com/world/2020/nov/01/macron-criticises-turkeys-imperial-inclinations-as-row-between-countries-escalates>

⁹¹ <https://www.news.admin.ch/newsd/message/attachments/63415.pdf> (‘neo-Ottomanist’ opmerking p.31)

⁹² <https://www.duvarenglish.com/diplomacy/2020/10/27/berlin-erdogan-regimes-support-for-controversial-islamist-group-in-germany-increasing>

⁹³ <https://dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/235/1923548.pdf> (p.6)

meest expliciet toen de Hagia Sophia werd veranderd in een moskee door Erdogan na 89 jaar als museum gefunctioneerd te hebben. Dit was een moment waarop Erdogan zijn nationalistische neo-Ottomaanse agenda openbaar wilde maken aan Turkije, de regio en de wereld. Met betrekking tot dit laatste kan iets opmerkelijks worden genoteerd. De Engelse tekst waarmee Erdogan dit besluit publiekelijk motiveerde verschilde van de Arabische tekst. Waar de Engelse tekst de schijn van rationaliteit behoudt, is de Arabische tekst glashelder over de ideologische agenda. Maar de Arabische tekst is ook anders dan de oorspronkelijke Turkse tekst. Een artikel in de Jerusalem Post beschrijft dit als volgt:

“De toespraak, die in het Turks was, werd iets anders vertaald in het Arabisch en het Engels, blijkbaar als een manier om een deel van Ankara’s volledige opvattingen

over hoe het Hagia Sophia heeft gekoppeld aan een bredere agenda te verbergen. In het Arabisch zegt de toespraak dat het veranderen van Hagia Sophia in een moskee deel uitmaakt van de “terugkeer van vrijheid voor al-Aqsa,” wat in wezen betekent dat Israël de controle over de oude stad van Jeruzalem moet verliezen, waar al-Aqsa is gevestigd. De Turkse president koppelde het besluit (mbt de Hagia Sophia) aan het nieuw leven inblazen van de islam van Bukhara in Oezbekistan tot Andalusië in Spanje. Deze terminologie, die al-Aqsa in Jeruzalem verbindt met de Hagia Sophia en Spanje, is een soort gecodeerde terminologie voor een bredere religieuze agenda. In de Turkse versie lijkt dezelfde verwijzing naar Spanje niet te zijn opgenomen als in het Arabisch”⁹⁴.

⁹⁴ <https://www.jpost.com/middle-east/turkey-vows-to-liberate-al-aqsa-after-turning-hagia-sophia-to-mosque-634700>

SNA Militants aan boord van A400

Syrische Nationale Leger (SNA) strijders zijn vervoerd van Libië, via Turkije naar Azerbeidzjan. Onder andere door middel van deze A400M transportvliegtuigen van de Turkse luchtmacht. (bron: investigativejournal.org/ Lindsey Snell)⁹⁵

De interventie in Nagorno-Karabach kan worden verklaard met de verwijzing naar Oezbekistan, aangezien Turkije er geen

⁹⁵ “De mannen werden meegenomen naar Turkije, gedwongen om hun baarden te scheren en burgerkleding te dragen, en toen begonnen ze hun reis,” zei een militant van de Hamza Division in Afrin. <https://investigativejournal.org/turkeys-syrian-mercenaries-in-azerbaijan-feel-tricked-as-bodies-pile-up/>

Het bewijs voor het gebruikte vliegtuig is een militair transportvliegtuig gevuld met standaard vliegtuigstoelen kan worden gezien als men kijkt naar een leeg A400M toestel: <https://www.aircraft-compare.com/wp-content/uploads/2019/10/Airbus-A400M-Atlas-Inside-Cargo-1140x696.jpg>

geheim van heeft gemaakt dat het zijn invloed wil uitbreiden op de Turkse landen in die regio⁹⁶. In de wapenstilstand die voorlopig een einde maakte aan het conflict in Nagorno-Karabach, werd afgesproken dat Armenië een weg zal openen tussen de Azerbeidzjaanse exclave (gelegen tussen Turkije / Iran en Armenië) en de rest van Azerbeidzjan. Dit betekent dat Turkije een landbrug zal hebben naar het hele blok van Turkse naties⁹⁷. In zekere zin lijkt Turkije een droom te hebben om de Ottomaanse en Seljuk-rijken te combineren. Het is een extreem nationalistische en islamistische neo-Ottomaanse agenda die is gebruikt worden al het beleid van Turkije te sturen: buitenlands en binnenlands.

⁹⁶ <https://asiatimes.com/2019/11/central-asia-ankara-seeks-turkic-primacy/>

⁹⁷ <https://www.portseurope.com/azerbaijan-and-turkey-gain-a-direct-road-link-from-the-nagorno-karabakh-war/>

De extremistische islamistische agenda wordt in het bijzonder gevoeld door alle christelijke gemeenschappen en landen met een christelijke meerderheid die in het vizier van de Turkse militaire interventies komen. In alle gevallen zijn zij het slachtoffer geworden van de genocide van 1915 en in die zin is het een voortzetting van deze misdaden. In alle recente daden van agressie, zijn het deze christelijke en Yazidi gemeenschappen die het meest geleden hebben. In veel gevallen zijn ze een specifiek doelwit geweest tijdens de Turkse invasies in Syrië en Irak en een duidelijk slachtoffer van Turkse steun voor ISIS. Het beleid dat door deze ideologische agenda wordt aangedreven heeft verwoestende gevolgen in het echte leven.

Deze ideologische realiteit wordt inderdaad herhaald in de binnenlandse situatie van Turkije. Politieke oppositie is gevangengezet en verwijderd⁹⁸. Er is een einde gekomen aan de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting⁹⁹. Erdogan heeft een beleid geïmplementeerd van een overweldigend aantal nieuwe islamitische scholen¹⁰⁰. Er is geen onafhankelijke rechterlijke macht meer¹⁰¹. Dit alles is het gevolg van de extreme en

autoritaire agenda die in de hele regio voelbaar is. Dat het de hele regio betreft, blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat Turkije nu openlijk Hamas steunt¹⁰² en Erdogan vaak zijn wens herhaalt om Jeruzalem te 'bevrijden'¹⁰³.

Gezien de eerder beschreven realiteiten is het duidelijk dat deze agenda de gemeenschappelijke veiligheid van de EU, de EU-lidstaten en de NAVO ondermijnt. De verspreiding van een extremistische agenda en jihadistische troepen in de regio, steun voor terrorisme en agressie in Syrië, Irak, Libië, het oostelijke Middellandse Zeegebied en Nagorno-Karabach destabiliseren de regio en ondermijnen de veiligheid van Europa op veel fronten.

Een ander aspect is het groeiende bewijs van een gerichte verspreiding van deze ideologie onder de Turkse en Islamitische gemeenschappen in West-Europa, met name in Duitsland en Nederland. Dat concludeert de Tweede Kamer in een speciaal onderzoek¹⁰⁴. In Duitsland groeit het besef dat Turkije hiervoor DITIB (Diyanet İşleri Türk-İslam Birliği) gebruikt¹⁰⁵. De Duitse regering verklaarde op 21 okto-

102 <https://www.timesofisrael.com/us-state-department-slams-turkey-for-hosting-hamas-heads/>

103 <https://www.timesofisrael.com/jerusalem-is-our-city-turkeys-erdogan-declares/>

104 https://www.tweedekamer.nl/kamerleden_en_commissies/commissies/pocob

105 <https://www.welt.de/politik/deutschland/article187762562/Konferenz-mit-Muslimbruedern-Innenminister-setzen-Ditib-wegen-Radikalen-unter-Druck.html>

106 <https://www.normativeorders.net/de/presse/medienecho/40-presse/presse-echo/5606-dschihadisten-als-elitetruppe-des-islams-eine-klare-ablehnung-dieser-position-durch-islamische-verbaender-in-deutschland-fehlt-von-susanne-schroeter>

98 <https://www.theguardian.com/world/2020/jun/05/three-turkish-opposition-mps-expelled-from-office-and-arrested>

99 <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-media/more-than-120-journalists-still-jailed-in-turkey-international-press-institute-idUS-KBN1XT26T>

100 <https://www.reuters.com/investigates/special-report/turkey-erdogan-education/>

101 <https://www.lnwc.org/upr-of-turkey-erosion-of-judicial-independence-and-attacks-on-lawyers-in-turkey/>

ber openlijk dat Turkije de Duitsers van Turkse afkomst beïnvloedt en presenteert dit antwoord in de context van het toegeven dat de DITIB voor dat doel wordt ingezet¹⁰⁷. Het is duidelijk dat de verspreiding van extremisme in Europa door Turkije een andere manier is om de veiligheid en stabiliteit van de EU en de NAVO te ondermijnen. Een voorbeeld is de Turkse extremistische "Grijze wolven" organisatie die ook actief is in Europa en onlangs de Armeense wijk in Lyon in Frankrijk aanvielen¹⁰⁸. In Duitsland zijn in 2018 zorgen geuit over de banden tussen Erdogan en de 'Grijze Wolven' nadat hij de groet van de 'Grijze Wolven' gebruikte tijdens de opening van de grootste DITIB-moskee van het Duitsland¹⁰⁹. Erdogan toonde in februari 2019 opnieuw zijn steun voor de 'Grijze Wolven', toen Turkije Oostenrijk veroordeelde voor het verbieden van het bord 'Grijze Wolven'¹¹⁰. In november 2020 verbood Frankrijk de 'Grijze Wolven'¹¹¹ en op 5 november beloofde Ankara een "krachtig antwoord" op dat verbod, dat de steun van Erdogan aan deze groep onderstreept¹¹². Op 15 fe-

107 <https://dip21.bundestag.de/dip21/btd/19/235/1923548.pdf> (p.5 see connection of subsequent answers)

108 <https://www.vice.com/en/article/epddna/turkey-france-armenia-grey-wolves-lyon>

109 <https://www.dw.com/en/turkish-far-right-erdogan-greetings-cause-concern-in-germany/a-45721866>

110 <https://www.hurriyetdailynews.com/turkey-condemns-austrias-ban-on-grey-wolves-salute-141230>

111 <https://www.france24.com/en/france/20201102-france-to-ban-turkish-grey-wolves-after-defacement-of-armenian-memorial>

112 <https://www.france24.com/en/live-news/20201104-ankara-vows-firm-response-to-french-ban-on-turkish-group>

bruari 2021 publiceerde de Nederlandse HP/De Tijd de essentie van een uitgelekte nota van de Nationaal Coördinator Terrorismen en Veiligheid waarin beschreven werd hoe Erdogan zijn steun voor salafisme en extremisme in de regio rond Turkije en in Nederland de veiligheid van Nederland ondermijnt¹¹³.

EEN ANTWOORD OP DEZE UITDAGING VOOR EUROPA

Dit overzicht van feiten en de ideologische agenda die deze feiten aansturen, hebben serieuze gevolgen voor onze veiligheid en daarom moet een fundamentele vraag worden gesteld en beantwoord. Zal het Westen de huidige omgang met Turkije voortzetten of zal het stappen ondernemen om de extreme Turkse agenda te beantwoorden en tegen te gaan?

Er lijkt een groeiend besef te zijn dat het niet mogelijk is om de integriteit van de NAVO en de EU te bewaren als er geen actie tegen Turkije wordt ondernomen. Hoe kan de EU bijvoorbeeld solidair blijven als de oproepen tot actie van Griekenland en Cyprus niet serieus worden genomen? Daarom moeten serieuze maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de veiligheid en waarden van de NAVO en de EU worden beschermd, evenals de mensenrechten en stabiliteit in de regio rond Turkije.

Sancties zijn een manier om het huidige beleid van Erdogan tegen te gaan. Ze

113 <https://www.hpdetijd.nl/2021-02-15/geheime-turkije-analyse-nctv-lekt-uit-grote-rol-erdogan-bij-opkomst-salafisme-in-nederland/>

kunnen misschien serieuze druk uitoefenen, maar zal dit in de praktijk voldoende zijn?

Een andere vaak genoemde optie om druk op te voeren is de verwijdering van Turkije uit de NAVO. Gezien alle beschreven maatregelen lijkt het misschien passend. In deze publicatie zullen we daarom de praktische haalbaarheid bekijken.

Deze publicatie belicht vooral de fundamentele vraag of regeringen in Europa en Noord-Amerika nog steeds democratische steun kunnen vragen en verwachten voor de huidige status quo en veronderstelling dat de NAVO-lidstaten Turkije zullen beschermen in het geval dat het zou worden aangevallen. Het is vrij duidelijk dat dit geen populaire en democratische steun zal hebben. We kunnen niet verwachten dat electoraten ermee instemmen om krijgsmachten van NAVO-lidstaten op het spel te zetten om een totalitair regime te beschermen dat jarenlang heeft volgehouden in een campagne van ongebreidelde conflicten en de verspreiding van extremisme. Een ontwikkeling die in 2019 en 2020 is versneld. Deze realiteit met betrekking tot Turkije is algemeen bekend bij de burgers van de NAVO-lidstaten. Bovendien kan van onze krijgsmachten nauwelijks worden verwacht dat ze hun leven op het spel zetten om een dictatuur te beschermen. In die zin heeft Turkije het al onmogelijk gemaakt om artikel 5 van het NAVO-verdrag toe te passen en in deze publicatie wordt betoogd dat het tijd is om de burgers van Europa en Noord-Amerika daarover openlijk te informeren.

WAAROM DE ECONOMISCHE SANCTIES VAN DE EU EN DE VS WAARSCHIJNLIJK ONVOLDENDE ZIJN

De meest genoemde aanpak van het Turkse gedrag zijn economische sancties. Zoals beschreven in deze publicatie heeft de EU Turkije gewaarschuwd dat het in december 2020 te maken kan krijgen met sancties van de EU als het Turkse gedrag niet verandert. Maar gezien de strijd op EU-niveau over sancties tegen Wit-Rusland is de vraag wat de werkelijke EU-sancties tegen Turkije uiteindelijk in de praktijk zouden kunnen betekenen¹¹⁴. De beperkte EU-sancties die aan sommige Turkse bedrijven en particulieren zijn opgelegd als gevolg van de Turkse transporten van wapens en jihadisten naar Libië, hebben Turkije niet afgeschrikt om deze transporten voort te zetten¹¹⁵.

Het is bijna onmogelijk voor individuele EU-lidstaten om sancties op te leggen aan Turkije en in ieder geval is er weinig animo “om alleen te gaan”, gezien het feit dat bedrijven in andere EU-lidstaten het gat snel zouden opvullen. Op EU-niveau moet echter een compromis worden gesmeed tussen verschillende belangen. Sommige EU-lidstaten zullen niet dezelfde urgentie en dreiging voelen, maar zullen proberen hun economische belangen te beschermen, terwijl unani-

¹¹⁴ <https://www.theguardian.com/world/2020/oct/02/belarus-officials-eu-sanctions-lukashenko>

¹¹⁵ <https://www.aa.com.tr/en/europe/turkey-blasts-eu-for-sanctioning-turkish-firm/1980998>

miteit op EU-niveau nodig is.^{116 117} Het feit dat de in December 2019 ingestelde opschortingen van de wapenverkoop aan Turkije binnen een jaar zijn opgeheven, kan een veelzeggend teken zijn van hoe lang EU-sancties kunnen duren.

De uitkomst van de EU-top op 10 en 11 december (2020) was dat een aantal lijsten van Turkse bedrijven en personen in verband met de Turkse zoek- en proefboringen naar gas in Cypriotische en Griekse wateren zijn goedgekeurd. De Europese Commissie heeft daarnaast de opdracht gekregen om een lijst van mogelijke sancties op te stellen die vervolgens zouden kunnen worden aangenomen tijdens een volgende zitting van de ministers van Buitenlandse Zaken of de regeringsleiders van de EU^{118 119}. In de geciteerde Reuters-rapporten noemden EU-diplomaten deze stappen ‘symboolisch’ en ‘incrementeel’ de Cypriotische, Griekse en Franse eisen voor hardere stappen kregen geen meerderheid. Dat resultaat is onvoldoende gezien de op het spel staande EU-veiligheid en de vaak geclaimde focus op Europese solidariteit, mensenrechten en stabiliteit in de regio. Het is zeer onwaarschijnlijk dat een dergelijke ‘lichte’ benadering Turkije zal af-

schrikken, zoals Turkije zelf al aangaf¹²⁰. Al met al is het uitblijven van maatregelen op deze EU-top een bewijs van de beperkingen van economische sancties door de EU.

Amerikaanse sancties, als ze zouden gebeuren, zouden strenger en effectiever zijn. Toen de VS-sancties oplegden aan Turkse ministers over de gevangengenomen pastor Andrew Brunson, liet Turkije hem redelijk snel vrij¹²¹. De trage, kostbare en moeizame terugtrekking van de F-35-productie uit Turkije heeft echter de grenzen van economische en defensie-industrie gerelateerde sancties aange-toond¹²². Het is onwaarschijnlijk dat de VS inderdaad dezelfde verwoestende sancties tegen Turkije zullen opleggen als tegen Iran. De VS zullen samenwerking met de EU nodig hebben om een serieus sanctieprogramma tegen Turkije op te richten (gezien het feit dat Turkije in de douane-unie met de EU zit). In een plotselinge actie gaf president Trump op 10 december groen licht voor enkele sancties tegen Turkije, maar volgens Reuters waren deze beperkt tot de Turkse defensieambtenaren, waaronder de chef van de hoogste overheidsdienst voor defensie¹²³.

Een specifieke optie in termen van sanc-

¹¹⁶ <https://www.euronews.com/2020/10/01/eu-summit-european-leaders-remain-divided-over-turkey-and-belarus-sanctions>

¹¹⁷ <https://greekcitytimes.com/2020/10/19/eu-sanctions-against-turkey/>

¹¹⁸ <https://www.reuters.com/article/turkey-eu-draft/exclusive-eu-to-toughen-sanctions-on-turkish-drilling-draft-statement-idUSKBN28J1N6>

¹¹⁹ <https://the arabweekly.com/eu-draws-list-turkish-targets-sanctions>

¹²⁰ <https://uk.reuters.com/article/uk-turkey-eu-erdogan-idUKKBN28J17L>

¹²¹ <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-45036378>

¹²² <https://www.defensenews.com/air/2019/07/17/turkey-officially-kicked-out-of-f-35-program/>

¹²³ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-10/u-s-plans-to-sanction-turkey-for-buying-russian-s-400-missiles>

ties is een schorsing of verbod op wapenleveringen. Schorsingen van wapenleveringen aan Turkije als gevolg van de Turkse invasie in Noordoost-Syrië zijn echter in werkelijkheid vaak door dezelfde landen omzeild of een paar maanden later stilzwijgend opgeheven¹²⁴ ¹²⁵. De langzame, kostbare en moeizame terugtrekking van de F-35-productie uit Turkije heeft echter de grenzen van deze benadering aangetoond¹²⁶. Hierbij moet worden opgemerkt dat Turkije nu voldoende capaciteit heeft om gewapende drones te bouwen die kunnen matchen met bijvoorbeeld Russische drones¹²⁷. Turkije zou ook kunnen besluiten elders wapens te kopen, wat de effectiviteit van het opschorten of verbieden van wapenleveringen aan Turkije verder beperkt.

De algemene doeltreffendheid van sancties als beveiligingsinstrument wordt betwist en onzeker, zoals blijkt uit verschillende onderzoeken¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰. Uit deze publicaties blijkt dat sancties op zijn

minst gecombineerd moeten worden met andere instrumenten die druk uitoefenen op het beoogde land¹³¹. Zelfs als de EU en de VS inderdaad effectieve sancties zouden toepassen tegen Turkije, zouden naast deze sancties nog steeds aanvullende instrumenten nodig zijn, zoals degene die in deze publicatie wordt gepresenteerd.

Bovendien verklaarde de hoge vertegenwoordiger van de EU Borrell op 22 november 2020 duidelijk dat het buitenlands beleid van de EU niet „alleen op geld en sancties kan rekenen”, maar dat de EU „de taal van de macht moet leren gebruiken”. Deze nieuwe mentaliteit van het buitenlands beleid van de EU moet uit de EU-lidstaten komen om op Europees niveau werkelijkheid te worden¹³².

Het instrument dat in deze publicatie wordt gepresenteerd, past in die benadering, aangezien het een belangrijk voordeel heeft in vergelijking met economische sancties. Turkije informeren dat het geen militaire hulp zal krijgen als NAVO-lid kan alleen door nationale parlementen en / of regeringen worden gedaan. Het is daarom veel minder onderhevig aan een proces van internationale compromissen. Het is in die zin een zeer democratisch instrument, aangezien het rechtstreeks kan worden toegepast door degenen die in een parlement, congres of senaat zijn gekozen. Veiligheid is een kwestie die de Europese burgers onmid-

¹³¹ <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/sanctions-are-effective-if-used-correctly/>

¹³² <https://www.facebook.com/watch/?ref=saved&v=1834969879983893>

¹²⁴ <https://ahvalnews.com/germany-turkey/germany-lifts-suspension-arms-deliveries-turkey-jerusalem-post>

¹²⁵ <https://www.brusselstimes.com/news/business/143995/belgian-companies-circumvent-arms-embargo-to-turkey/>

¹²⁶ <https://www.defensenews.com/air/2019/07/17/turkey-officially-kicked-out-of-f-35-program/>

¹²⁷ https://www.defenseworld.net/news/27424/Did_UK_s_Defense_Secretary_Praise_Turkey_s_Drones_EW_Systems_#.XgCtCNhKi7o

¹²⁸ <https://www.asisonline.org/security-management-magazine/articles/2020/01/the-effectiveness-of-economic-sanctions-as-a-security-tool/>

¹²⁹ https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd201803_e.pdf

¹³⁰ <https://theconversation.com/under-what-conditions-are-international-sanctions-effective-147309>

dellijk treft (zoals we hebben gezien bij terreuraanslagen in Europa) en daarom is het belangrijk dat er instrumenten zijn die hun gekozen vertegenwoordigers direct zelf kunnen toepassen. Daarom concentreert deze publicatie zich op artikel 5 van het NAVO-verdrag.

Truman ondertekent NAVO-verdrag

credits: George Tames The New York Time

DUIDELIJKHEID OVER ARTIKEL 5 VAN HET NAVO-VERDRAG ALS WEG OM HET TURKSE EXPANSIONISME TE BETEUGELN

Een terugkerend debat en de gulden middenweg

Het debat over het lidmaatschap van Turkije bij de NAVO is inmiddels een permanente kwestie¹³³. Turkije trad in 1952 toe tot de NAVO om de dreiging van het communisme het hoofd te bieden¹³⁴. In

¹³³ <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2019/10/turkey-and-nato-troubled-relationship/599890/>

¹³⁴ https://www.cvce.eu/en/obj/greece_and_turkey_join_nato_london_22_october_1951-en-c193a-825-2fic-4e12-b26d-d35fab6559f.html

1974 werd al duidelijk hoe problematisch het Turkse lidmaatschap was toen Turkije Cyprus binnenviel. Intern was de democratie van Turkije van 1960 tot 1997 uiteindelijk onder controle van het leger dat in 1960, 1971 en 1980 de controle over het land overnam. Er was hoop op verandering ten goede in 2002, maar dat duurde slechts tot 2011. Ondertussen bleef de Turkse staat van dienst op het gebied van mensenrechten en de rechten van minderheden zelfs vóór 2011 slecht¹³⁵. Nadat Turkije Afrin was binnengevallen en alle daaropvolgende escalaties, werd het debat over het Turkse lidmaatschap van de NAVO steeds meer een mainstream-kwestie¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸.

Toch is er bij de meeste regeringsleiders van NAVO-leden weinig zin om te proberen Turkije uit de NAVO te verwijderen. Juridisch gezien bevat het NAVO-verdrag geen mechanisme om een lidstaat uit de NAVO te verwijderen. De toepassing van het ‘Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht’ is voorgesteld, maar sommige NAVO-leden zijn geen partij bij dat verdrag¹³⁹. Om Turkije te verwijderen, zou het NAVO-verdrag moeten worden opgeschort of gewijzigd, wat (vanuit juridisch oogpunt) de steun zou vereisen van Turkije, dat daartoe niet zou meewerken.

¹³⁵ Arat, Zehra F. Kabasakal (1 January 2011). Human Rights in Turkey. University of Pennsylvania Press.

¹³⁶ <https://www.nytimes.com/2020/08/03/world/europe/turkey-nato.html>

¹³⁷ <https://www.cfr.org/in-brief/natos-turkey-ties-must-change>

¹³⁸ <https://www.ft.com/content/aze545ea-f0f7-11e9-bfa4-b25f1f42901>

¹³⁹ <https://www.justsecurity.org/66574/can-turkey-be-expelled-from-nato/>

ken¹⁴⁰. Afgezien van de juridische onmogelijkheid is er een terughoudendheid om zo'n ruwe breuk in de relaties te creëren zonder enige duidelijkheid over hoe het westen dan nog invloed zou kunnen hebben op Turkije.

Gezien de Turkse aanschaf van het Russische S-400 luchtverdedigingsraketstelsel en de activering en het testen ervan op 16 oktober 2020 wordt het echter steeds duidelijker dat de NAVO een stevige stap moet zetten ten aanzien van Turkije (alleen al gezien vanuit een puur NAVO-perspectief)¹⁴¹. De beschreven ontwikkelingen sinds 2013 zijn in ieder geval voldoende aanleiding om in NAVO-kader daadkrachtig op te treden tegen Turkije. Zoals beschreven, hebben opschortingen van wapenverkoop of economische sancties mogelijk niet het gewenste effect en hebben ze op zijn minst een sterke aanvullende maatregel nodig die onmiddellijk gevolgen heeft voor de Turkse veiligheid.

Om deze redenen zal deze publicatie zich nu richten op een middenweg tussen een totale breuk en voortzetting van het bestaande beleid van 'appeasement'. Appeasement is niet langer een optie, aangezien de destructieve Turkse acties in 2020 telkens toenemen. Een totale breuk zou het erg moeilijk maken voor andere krachten in Turkije om het land terug te brengen naar een meer normale

en democratische situatie. Er is dus een middenweg tussen uitersten nodig die tegelijkertijd stevig en consequent is.

De mening van de meerderheid van de westerse publieke opinie ten opzichte van Turkije moge duidelijk zijn. Het simpele feit dat politici die opstaan tegen Turkije kunnen rekenen op meer stemmen is hierop een duidelijk antwoord. De steun voor de toetreding van Turkije tot de EU is gedaald en is indicatief voor de publieke stemming over de kwestie¹⁴². Het is dan ook geen verrassing dat het verdedigen van Turkije met westerse strijdkrachten als iets impopulairs wordt beschouwd. In democratieën is het echter algemeen bekend dat het leger optreedt om de burgers te verdedigen en onderworpen is aan het democratische proces. Het principe van parlementair en dus democratisch toezicht op het leger is een gegeven in alle westerse democratieën en militaire inzet is uiteindelijk onderworpen aan democratische controle. Het gebrek aan democratische steun voor een daadwerkelijke verdediging van Turkije zou daarom van belang moeten zijn bij de behandeling van de rol van Turkije in de NAVO. Deze publicatie stelt dat precies dit punt een oplossing biedt tegenover Turkije door de democratische principes te respecteren zonder alle invloed in die regio te verliezen.

Deze publicatie stelt dat het democratisch verantwoord is om openlijk aan

¹⁴⁰ <https://nationalinterest.org/blog/skeptics/sorry-lindsey-graham-america-cant-kick-turkey-out-nato-unilaterally-86461>

¹⁴¹ <https://www.timesofisrael.com/us-warns-of-serious-consequences-as-turkey-said-to-test-s-400-defense-system/>

¹⁴² <https://yougov.co.uk/topics/international/articles-reports/2019/03/05/eurotrack-it-was-mistake-admit-romania-and-bulgaria> (N.B. hypothetische toetreding van Rusland is populairder dan de toetreding van Turkije)

het electoraat duidelijk te maken dat als Turkije om hulp zou vragen in het kader van artikel 5 van het NAVO-Verdrag, er geen steun zou worden gegeven tenzij Turkije haar agressieve acties eindigt en zich terugtrekt uit al door haar bezette gebieden. Dit zou Turkije dwingen de expansionistische agenda te heroverwegen en zich in plaats daarvan op haar eigen veiligheid te concentreren.

ARTIKEL 5 VAN HET NAVO-VERDRAG VOLGENS DE NAVO

Keer op keer herhalen Noord-Amerikaanse en Europese ambtenaren van Buitenlandse Zaken deze ene zinsnede "Turkije, onze NAVO-bondgenoot". Die ene zin impliceert een realiteit die niet meer bestaat. Het feit dat Turkije 'een NAVO-bondgenoot' wordt genoemd, impliceert dat het voor haar verdediging zondermeer op de NAVO kan rekenen als het wordt aangevallen. Dat idee is een van de diepste toezeggingen die een natie kan maken. Het betekent dat een natie bereid is zijn mannen en vrouwen in uniform op te offeren om een ander land te verdedigen. De zinsnede "Turkije, onze NAVO-bondgenoot" impliceert dat de NAVO-landen nog steeds dit commitment aan Turkije hebben. Gezien alle ontwikkelingen sinds 2013 is het duidelijk dat Turkije zich niet langer houdt aan de NAVO-waarden. Het is tijd om onze burgers en Turkije te informeren dat Turks lidmaatschap van de NAVO niet betekent dat andere NAVO-leden hun mannen en vrouwen zullen opofferen als Turkije wordt aangevallen.

Er wordt vaak van uitgegaan dat artikel 5 van het NAVO-Verdrag betekent dat er een automatische verplichting bestaat om de NAVO-lidstaten te verdedigen. Volgens de NAVO zelf is dit niet het geval.

Artikel 5 van het NAVO-Verdrag zegt: *"De partijen komen overeen dat een gewapende aanval tegen een of meer van hen in Europa of Noord-Amerika als een aanval tegen hen allen zal worden beschouwd; zij komen bijgevolg overeen dat, indien zulk een gewapende aanval plaatsvindt, ieder van hen de aldus aangevallen partij of partijen zal bijstaan, in de uitoefening van het recht tot individuele of collectieve zelfverdediging erkend in Artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties, door terstond, individueel en in samenwerking met de andere partijen, op te treden op de wijze die zij nodig oordeelt met inbegrip van het gebruik van gewapend geweld om de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied te herstellen en te handhaven.."*

De NAVO-website verduidelijkt de precieze betekenis en werking van artikel 5¹⁴³. Uiteindelijk is de NAVO de enige bron die kan bepalen hoe het NAVO-Verdrag moet worden geïnterpreteerd en daarom is hun verduidelijking op hun eigen website de meest gezaghebbende bron over deze kwestie.

De NAVO-website verduidelijkt dat bij

¹⁴³ Navo-website over 'collectieve defensie – artikel 5': https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm (op die pagina ga naar 'een hoeksteen van het bondgenootschap' en scroll naar "Het principe van hulpverlening" voor de precieze uitleg zoals aangehaald in deze publicatie).

de opstelling van het NAVO-Verdrag “de Europese deelnemers ervoor wilden zorgen dat de Verenigde Staten automatisch hen zouden helpen als een van de ondertekenaars aangevallen zou worden. De Verenigde Staten wilden niet zo’n belofte doen en hebben dit tot uiting kunnen brengen in de formulering van artikel 5.” De VS hebben de zin: “op te treden op de wijze die zij nodig oordeelt” juist ingevoegd om elke automatische verplichting om navo-leden te helpen als ze worden aangevallen, te vermijden.

De NAVO-website verduidelijkt verder het volgende over de werking van artikel 5:

“Met een beroep op artikel 5 kunnen bondgenoten elke vorm van hulp verlenen die zij nodig achten om op een situatie te reageren. Dit is een individuele verplichting voor elke bondgenoot en elke bondgenoot is verantwoordelijk voor het bepalen van wat zij noodzakelijk acht in de specifieke omstandigheden. Deze hulp wordt in overleg met andere bondgenoten overwogen. Het is niet noodzakelijkerwijs militair en hangt af van de materiële middelen van elk land. Het wordt dus overgelaten aan het oordeel van elk individueel land om te bepalen hoe het zal bijdragen. Elk land zal overleg plegen met de andere leden, rekening houdend met het feit dat het uiteindelijk doel is “de veiligheid van het Noord-Atlantische gebied te herstellen en te handhaven”.

Uit deze verklaring blijkt duidelijk dat er geen automatische bindende verplichting

bestaat om bijstand te verlenen op grond van artikel 5 van het NAVO-Verdrag. Elke NAVO-lidstaat kan en zal in dat opzicht zijn eigen beslissing nemen. Dat verduidelijkt dat het mogelijk is dat elke NAVO-regering of haar parlement haar burgers en Turkije kan informeren dat er geen steun zal zijn voor Turkije in het geval dat het wordt aangevallen. Daarvoor is het dus niet nodig om het NAVO-verdrag te wijzigen of Turkije uit de NAVO te verwijderen. Het is dus mogelijk om deze politieke actie te ondernemen om duidelijkheid te verschaffen over deze kwestie.

Artikel 5 heeft geen bepaling die de mogelijkheid onttrekt om deze duidelijkheid vooraf te geven. Gezien de spanning die Turkije met al zijn burens en Westerse bondgenoten creëert is het niet ver gezocht om het publiek en de Turkse regering deze duidelijkheid te geven voordat er een escalatie plaatsvindt. Deze publicatie stelt dat dit een de-escalierend effect zal hebben, aangezien het de kwetsbaarheid van Turkije in de regio zal onthullen en het zal dwingen haar gedrag te veranderen. Het ontzeggen aan Turkije van deze steun totdat het zijn gedrag verandert, zal dus bijdragen aan de veiligheid en stabiliteit van het Noord-Atlantische gebied. Het zondermeer ondersteunen van Turkije onder dit bewind zou ook betekenen dat ze haar destabiliserende acties kan voortzetten. Daarom zou het verdedigen van het huidige Turkije tegengesteld zijn aan de geschetste bedoeling namelijk het handhaven van de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied.

ARTIKEL 5 VAN HET NAVO-VERDRAG ALS SCHILD VOOR TURKS HANDELEN

De status quo van Ministeries van Buitenlandse Zaken tot nu toe was dat het Turkse lidmaatschap van de NAVO gunstig is geweest voor de veiligheid van Europa en de NAVO als geheel, vooral in het licht van het assertieve Rusland. Bovendien wordt de “samenwerking tegen het terrorisme” nog steeds aangehaald als een reden om geen echte veranderingen door te voeren ten opzichte van Turkije of echte druk uit te oefenen op het Erdogan-regime^{144 145}.

Het idee dat het Westen met Turkije kan samenwerken bij de bestrijding van terrorisme, terwijl Turkije sinds 2013 jihadistische van slagveld naar slagveld verplaatste, staat haaks op elkaar. Er is nog steeds onwil bij veel denktanks op het gebied van buitenlandse zaken en het corps diplomatie om de Turkse agressie te begrijpen als een bedreiging voor de Europese veiligheid die op gelijke voet staat met die van Rusland. De boodschap dat Turkije onmisbaar is voor veiligheid van Europa en de NAVO wordt nog steeds herhaald^{146 147 148}. Het feit dat Turkije klei-

ner is dan Rusland maakt het echter niet minder problematisch voor de Europese veiligheid. De feiten sinds 2013 tonen aan dat Turkije de veiligheid van Europa al actief heeft gedestabiliseerd op een niveau dat gelijk is aan Rusland.

De vluchtelingen crisis van 2015 is een voorbeeld van hoe de opeenvolgende stappen van Turkije tot destabilisatie in Europa hebben geleid. Turkije blokkeerde vanaf het begin van de Syrische crisis de eenheid van de Syrische oppositie door elke samenwerking tussen de officieel erkende Syrische oppositie en de (voorlopers van de) Syrische Democratische Strijdkrachten en hun politieke tegenwoordiging te blokkeren. In plaats daarvan steunde Turkije extremistische groeperingen. Dat beleid garandeerde de overwinning van Assad, aangezien de oppositie verdeeld bleef en daarom een veel grotere stroom vluchtelingen uit Syrië creëerde. Een vluchtelingenstroom die op zijn beurt in 2015 tegen de EU werd gebruikt toen Turkije ervoor zorgde dat deze wanhopige mensen het bestuur en de politieke capaciteit van Europa overweldigden. Dit zorgde op zijn beurt voor onrust en instabiliteit in de EU. Bovendien heeft de Turkse actieve en passieve steun voor ISIS een enorme impact gehad op de veiligheid van Europa. De in deze publicatie beschreven Turkse buitenlands beleid, militaire acties en de onderliggende ideologische agenda vormen een bedreiging voor de veiligheid en stabiliteit van Europa.

Het willen vasthouden van de status-quo richting Turkije heeft ervoor gezorgd dat

¹⁴⁴ <https://carnegieeurope.eu/2020/01/29/how-far-can-turkey-challenge-nato-and-eu-in-2020-pub-80912>

¹⁴⁵ <https://www.defense.gov/Explore/News/Article/Article/1424345/>

¹⁴⁶ <https://www.csis.org/analysis/turkey-and-nato-relationship-worth-saving>

¹⁴⁷ <http://crisesobservatory.es/why-does-the-nato-need-turkey/>

¹⁴⁸ <https://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/USA-Turkey-NATO-Syrian-War-Assad-Erdogan>

men er niet in is geslaagd de omvang en de ernst van deze situatie en de werkelijke gevolgen ervan voor onze veiligheid te presenteren en te begrijpen. De communis opinio in Ministeries van Buitenlandse Zaken bleef tot voor kort benadrukken dat 'Turkije onze onmisbare bondgenoot is'. Turkije beschouwt dit als appeasement van haar beleid, aangezien er weinig of geen gevolgen waren voor de daaropvolgende escalatie, steun voor extremisme, militaire conflicten en de flagrante schendingen van de mensenrechten. Er is een bijna 'blinde' algemene toepassing van het Turkse NAVO-lidmaatschap en een voortzetting van de impliciete toepassing van Artikel 5 van het NAVO-Verdrag.

Dit heeft in ieder geval de indruk gewekt dat als het erop aankomt, de NAVO Turkije zal verdedigen, ongeacht de Turkse realiteit zoals eerder beschreven. En inderdaad. De boodschap aan Turkije was dat het kan nastreven wat het wil, ongeacht de extreme agenda, mensenrechtenschendingen en het ondermijnen van de veiligheid van NAVO. Turkije is er blijkbaar van overtuigd dat het zelf en haar agenda uiteindelijk worden beschermd door de NAVO, de VS en de EU. Turkije denkt dat artikel 5 van het NAVO-verdrag de bescherming geeft die het nodig heeft en een carte blanche voor agressie elders. Die boodschap van voortdurende bescherming is nog steeds de belangrijkste boodschap van de meeste ministeries van Buitenlandse Zaken en van de diplomaten, aangezien de oude paradigma's uit de 20e eeuw

hun houding en beleid blijven bepalen¹⁴⁹. Dat dit mede wordt ingegeven door economische- en zakelijke belangen wordt niet ontkend¹⁵⁰. Economische banden worden gebruikt als argument om het huidige beleid ten aanzien van Turkije voort te zetten¹⁵¹. Het probleem is dat de voordelen van deze economische banden niet opwegen tegen de kosten die de belastingbetalers moeten dragen. De kosten van de Syrische vluchtelingencrisis en het ISIS-terrorisme en andere gevolgen van het Turkse handelen moeten op tafel worden gelegd als het gaat om de betrekkingen met Turkije. De vraag is of de gemiddelde belastingplichtige de voordelen ziet zoals de ambtenaren die momenteel zien. Het staat buiten kijf dat belastingplichtigen uiteindelijk de kosten dragen. Daarom moeten er maatregelen worden genomen om Turkije duidelijk te maken dat het niet langer de illusie kan blijven hebben dat het wordt beschermd door artikel 5 van het NAVO-Verdrag. Een nieuw machtsverevenwicht tussen de NAVO, de EU en de VS aan de ene kant en Turkije aan de andere kant is nodig om de menselijke en economische kosten van het Turkse buitenlands beleid te beteugelen. Turkije mag Europa en de NAVO niet langer chanteren.

Bovendien is het doel van artikel 5 van het NAVO-verdrag 'de veiligheid van het Noord-Atlantische gebied te herstellen

¹⁴⁹ <https://www.state.gov/u-s-relations-with-turkey/>

¹⁵⁰ <https://www.theneweuropean.co.uk/brexit-news/europe-news/cathrin-schael-germany-turkey-special-relationship-90036>

¹⁵¹ <https://www.ft.com/content/ec8abaa8-d8f8-11e8-a854-33d6f82e62f8>

en te behouden.' Het negeren van Turkse gewelddaden en het in stand houden van de illusie van NAVO-bescherming door middel van artikel 5 heeft het tegenovergestelde opgeleverd. Het heeft in ieder geval geen resultaat opgeleverd wat betreft het beheersbaar houden van de Turkse agressie. Dit feit alleen al is het bewijs dat Turkije heeft geconcludeerd dat zijn gedrag bescherming geniet ook al is dat in tegenspraak met hoe het NAVO-Verdrag zowel veiligheid als haar waarden definieert.

De NAVO beschrijft haar waarden en haar definitie van veiligheid in de artikelen 1 en 2 van het NAVO-Verdrag:

1. *De partijen verbinden zich ertoe om, zoals uiteengezet in het Handvest van de Verenigde Naties, alle internationale geschillen waarin zij mochten worden gewikkeld met vreedzame middelen te beslechten op zodanige wijze dat de internationale vrede en veiligheid en gerechtigheid niet in gevaar worden gebracht, en zich in hun internationale betrekkingen te onthouden van bedreiging met of gebruik van geweld op enige wijze die onverenigbaar is met de doelstellingen van de Verenigde Naties.*
2. *De partijen zullen bijdragen tot een verdere ontwikkeling van vreedzame en vriendschappelijke internationale betrekkingen door hun vrije instellingen te versterken, door beter begrip te kweken voor de grondslagen waarop deze instellingen berusten en door een toestand van stabiliteit en welzijn te bevorderen. Zij zullen trachten tegenstellingen in hun*

internationale economische politiek op te heffen en zullen elke vorm van individuele of collectieve onderlinge economische samenwerking aanmoedigen.

De door de auteurs vet gedrukte teksten benadrukken de essentiële elementen die sinds 2013 door Turkije zijn geschonden. De feiten zoals beschreven in deze publicatie hebben zich allemaal afgespeeld voor de ogen van de wereldwijde media. Zowel de ideologie die de Turkse agenda drijft, als de handelingen en het beleid van de Turkse staat zijn in flagrante strijd met de artikelen 1 en 2 van het NAVO-Verdrag. Daarom draagt het behoud van de illusie van bescherming voor Turkije in zijn huidige staat niet bij aan het doel van de NAVO. Veeleer werkt het omgekeerd, aangezien deze illusie van bescherming door de NAVO onveiligheid en instabiliteit creëert. Turkije voelt zich beschermd 'thuis' door de indruk beschermd te zijn door de NAVO en voelt zich daarom vrij om in het buitenland te opereren. Deze publicatie beveelt aan om deze indruk weg te nemen om de destructieve Turkse operaties een halt toe te roepen.

Het negeren van menselijke waardigheid en democratische waarden brengt op korte termijn zelden kosten met zich mee. Zoals in deze situatie echter te zien is zullen de kosten van het negeren van fundamentele waarden uiteindelijk desalniettemin duidelijk worden. Aangezien het tempo van de Turkse escalaties versnelt, is het van essentieel belang ervoor te zorgen dat Turkije zeer snel wordt gedwongen terug te keren naar een focus op de eigen veiligheid.

GEOPOLITIEKE OVERWEGINGEN

Er is al een verandering in de houding ten opzichte van Turkije waar te nemen, als gevolg van een versnelling van Turkse escalaties tegen de belangen en veiligheid van de NAVO en Europa¹⁵² ¹⁵³. Er is echter op hetzelfde moment nog steeds een hardnekkige overtuiging dat serieuze stappen tegen Turkije ten koste van onze veiligheid zouden gaan als gevolg van de vooronderstelling dat een Russische 'overname' van Turkije zou kunnen plaatsvinden. De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken R. Clarke Cooper zei onlangs tegen de NAVO-bondgenoten dat ze moeten doen wat ze kunnen om "ervoor te zorgen dat Turkije in het Westen blijft"¹⁵⁴. Er is op zijn minst een hardnekkige overtuiging dat Turkije een noodzakelijke bondgenoot tegen Rusland is¹⁵⁵. We willen deze vaak herhaalde claim betwisten.

Het scenario van een (geleidelijke) overname van Turkije door Rusland is gebaseerd op de aanname dat Turkije bereid zou zijn in vergaande mate toe te geven aan Rusland, waarbij de Turkse aanschaf van het S-400-systeem vaak als bewijs wordt genoemd.

¹⁵² <https://www.voanews.com/usa/nato-allies-growing-weary-turkish-aggression>

¹⁵³ <https://m.bianet.org/english/world/234736-merkel-a-decision-will-be-made-at-eu-summit-about-turkey-s-eastern-mediterranean-activities>

¹⁵⁴ <https://www.voanews.com/usa/west-danger-losing-turkey-us-warns>

¹⁵⁵ <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2020/03/02/commentary/world-commentary/turkey-mediocre-nato-allies-russia-enemy-no-1/>

Deze redenering houdt echter geen rekening met de eigenstandigheid van de Turkse agenda. De aanname van een Russische overname van Turkije zou er toe doen als Turkije bereid zou zijn om vergaand toe te geven aan Rusland. Dat is niet de realiteit zoals Turkije het ziet. Erdogan beschreef zijn agenda toen de Hagia Sophia (opnieuw) in gebruik werd genomen als moskee; Dit laat niet een Turkije zien dat van plan is ondergeschikt te worden aan Rusland. De realiteit sinds 2013 – die op verschillende fronten tot veel botsingen met Rusland leidt – geeft ook niet aan dat Turkije simpelweg naar Rusland zou 'overlopen'. Om dit te onderstrepen: Erdogan betoogde dat de steun voor Azerbeïdjan onderdeel was van het doel van Turkije om haar "verdiende plaats in de wereldorde in te nemen"¹⁵⁶.

In die zin is de angst dat Turkije de kant van Rusland zal kiezen een houding gebaseerd op een theorie Deze gebrekkige en verouderde theorie heeft niettemin het Europese en Amerikaanse buitenlandse beleid ten aanzien van Turkije bepaald. Als gevolg hiervan zijn zowel de NAVO als Europa nu minder veilig.

Feiten uit het recente verleden en nieuwe ontwikkelingen wijzen in een heel andere richting. Rusland probeert schijnbaar een sterker evenwicht te vinden tegen Turkije, aangezien het botst met Turkije

¹⁵⁶ <https://www.reuters.com/article/us-armenia-azerbaijan-erdogan-analysis/in-nagorno-karabakh-conflict-erdogan-eyes-turkeys-place-in-world-order-idUSKBN26SoJm>

in Syrië, Libië en Nagorno-Karabach¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹. Op het moment dat Rusland weet dat Turkije kwetsbaar is, zal Rusland een sterker evenwicht kunnen vinden tegen Turkije. Turkije zal echter in economische zin afhankelijk blijven van het Westen. Dit nieuwe evenwicht zal Turkije dwingen zijn geweld en escalaties te verminderen.

Tegenstanders van de beleidsoptie die in deze publicatie beschreven staat zullen wellicht stellen dat Rusland een hybride oorlog tegen Turkije kan creëren zodra duidelijk is dat Turkije niet zal worden beschermd¹⁶⁰. Het zou voor Rusland nogal een riskante onderneming zijn. De dreiging van deze mogelijkheid alleen al zou Turkije daarentegen dwingen om het roer om te gooien in de regio en in zijn relatie tot de NAVO en Europa. Het is duidelijk dat Turkije in zo'n geval niet langer de middelen zal hebben om zijn buurlanden te bedreigen en niet in staat zal zijn om jihadistische groepen naar nieuwe slagvelden te verplaatsen. Deze twee feiten zouden de stabiliteit van de regio onmiddellijk ten goede komen.

Ongeacht het hierboven gestelde is het nog steeds duidelijk dat er geen rationale basis is voor de toepassing van artikel

¹⁵⁷ <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/10/turkey-russia-s400-tested-cracks-an-kara-moscow-ties-show.html>

¹⁵⁸ <https://www.france24.com/en/middle-east/20201026-russian-air-strikes-kill-dozens-of-turkish-backed-rebels-in-syria-monitor-says>

¹⁵⁹ <https://npasyria.com/en/49821/> (Negotiations between Russia and Turkey about Nagorno-Karabakh and Syria's Idlib end in stalemate)

¹⁶⁰ <https://www.worldpoliticsreview.com/in-sights/28583/for-nato-turkey-russia-war-is-a-nightmare-scenario>

5 van het NAVO-Verdrag om de ene bedreiging tegen de andere te verdedigen (uitgaande van een veronderstelde Turks/Russische botsing). De kiezers zullen zich terecht afvragen waarom een NAVO-lidstaat haar leger daarvoor op het spel zou zetten. Het verdedigen van een agressief Turkije zal niet bijdragen aan de veiligheid van het Noord-Atlantische gebied. De aanname dat Turkije een bondgenoot tegen Rusland is, gaat voorbij aan de feiten zoals beschreven in deze publicatie. Op basis van deze realiteit stellen wij dat het voortzetten van onvoorwaardelijke bescherming van Turkije in feite betekent dat we de dreiging die Turkije zelf vormt voor de Europese veiligheid negeren.

Het is belangrijk dat de NAVO beter luistert naar de regio zelf als het gaat om Turkije. De Arabische wereld ziet Turkije als een bedreiging en heeft sancties tegen Turkije ingevoerd¹⁶¹ ¹⁶². Zij zien Turkije niet als een bondgenoot tegen de Russisch-Iraanse as, maar als een bedreiging op zich. De Arabische wereld heeft een onmiddellijke en diepgaande kennis van Turkije en haar gedrag. De Arabische wereld is het Ottomaanse rijk niet vergeten en begrijpt vaak de ambities van Turkije veel beter dan Europa en de VS¹⁶³. De Arabische landen zien de Turkse inmenging als een implementatie van

¹⁶¹ <https://www.arabnews.com/node/1744121/middle-east>

¹⁶² <https://www.foreignbrief.com/daily-news/saudi-arabia-imposes-official-embargo-on-turkish-imports/>

¹⁶³ <https://www.welt.de/politik/ausland/plus219126402/Grossmachtplaene-der-Tuerkei-Wenn-die-ihr-Imperium-wieder-errichten-wollen-bitte-schoen-Aber-nicht-bei-uns.html>

de neo-Ottomaanse agenda en doen de retoriek niet af als “voor binnenlandse consumptie”. Ze zien de concrete destabiliserende activiteiten in de hele regio. Het jongste voorbeeld is niet eens opgemerkt door de meeste westerse media. De Arabische wereld is zich er echter zeer terdege van bewust dat Turkije zich nu zelfs in Libanon naar binnen werkt door het creëren van een proxybeweging en het aanzetten tot maatschappelijke onrust (bijvoorbeeld door het creëren van anti-Armeense protesten)¹⁶⁴ ¹⁶⁵. In plaats van deze zorgen te negeren, zouden de NAVO, de EU en de VS ze serieus moeten nemen. De Arabische wereld is hard op weg de echte strategische partner van het Westen in die regio te worden zoals blijkt uit de vredesdeals met Israël. De totstandbrenging van de energiesamenwerking tussen Zuid-Europa, Israël en de Arabische wereld op 22 september 2020 heeft die nieuwe realiteit bevestigd¹⁶⁶.

Terwijl Turkije destabiliserende activiteiten over de hele regio en zelfs naar Afrika aan het verspreiden is¹⁶⁷ ¹⁶⁸, is het de Arabische wereld die een veel volwassener

houding laat zien¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹. Er is een bestaande samenwerking tussen Europese NAVO-leden met de Syrische Democratische Eenheden (SDF), Israël en de Arabische wereld op het gebied van veiligheid in die regio¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴. Die samenwerking is (onder andere) gericht op het beheersen van Turkse dreigingen in het oostelijke Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten. De VS hebben een langdurige veiligheidssamenwerking met Israël, de Arabische wereld en de SDF. De NAVO kan overwegen om de bestaande samenwerking met Israël uit te breiden en die van geval tot geval te complementeren met de Arabische naties die nu een bondgenootschap met Israël vormen. In tegenstelling tot de vaste positie van Turkije in de NAVO als lid, wordt het mogelijk om vooruitgang op het gebied van mensenrechten en fundamentele vrijheden voorwaarden te maken voor stappen in deze samenwerking met de Arabische wereld. Het echte strategische belang voor Europa is niet vast te houden aan verouderde ideeën over Rusland en Turkije, maar de veiligheid van de NAVO en de zuidflank van Europa te waarborgen en de verdere verspreiding van extremis-

164 <https://english.alarabiya.net/en/2020/08/19/Security-fears-in-Lebanon-after-reports-of-Turkish-weapons-shipments>

165 <https://blogs.timesofisrael.com/neo-ottomanism-in-anti-armenian-riots-in-lebanon/>

166 <https://www.timesofisrael.com/israel-joins-new-regional-forum-in-hope-of-selling-gas-to-europe/>

167 <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/08/turkey-africa-opening-fuels-cloud-wars-libya-somalia-niger.html>

168 <https://jamestown.org/program/turkeys-african-eagle-trains-turkish-speaking-troops-in-somalia-where-next/>

169 <https://apnews.com/article/dubai-united-arab-emirates-honor-killings-travel-islam-bce74c423897dc77c7beb72e4f51a23a>

170 <https://edition.cnn.com/travel/article/saudi-arabia-fun-tourists/index.html>

171 <https://finance.yahoo.com/news/israel-mid-dle-east-european-ports-085432042.html>

172 <https://www.thenationalnews.com/world/mena/jordan-greece-and-cyprus-discuss-common-approach-to-countering-turkish-interference-1.1125153>

173 <https://greekcitytimes.com/2020/11/29/france-egypt-medusa-exercises/>

174 <https://br.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-turkey-idUSKBN1H6oLD>

me tegen te gaan. Dat betekent een einde maken aan de pretentie dat de NAVO rugdekking blijft geven voor de extremistische agenda en het gedrag van Turkije.

EEN OPROEP TOT ACTIE EN MOED

De terreurdaad in Frankrijk tegen de geschiedenisleraar Paty in Parijs op 16 oktober 2020, de moord op drie mensen in de kathedraal van Nice op 29 oktober 2020 en de terreuraanslag in Wenen op 2 november 2020 zijn duidelijke signalen aan de politiek en de leiders om de verspreiding van extremisme serieus te nemen¹⁷⁵. Echter, als de NAVO, de EU, Europese lidstaten en de VS Turkije toestaan om hetzelfde soort extremisme door de hele regio te verspreiden, negeren ze dat dit onze veiligheid beïnvloedt en zal blijven beïnvloeden. Gemeenschappen buiten Europa en in Europa zijn fundamenteel met elkaar verbonden. De verspreiding van ideologie buiten Europa en de VS kan niet kunstmatig worden gescheiden van de verspreiding van dezelfde ideologie in Europa en Noord-Amerika. Er is behoefte aan politieke actie die onze veiligheid en onze democratische waarden boven verouderde (theoretische) concepten en economische voordelen op de korte termijn stelt.

175 <https://www.bbc.com/news/world-europe-54581827>

Het voorstel dat deze publicatie doet als een concrete politieke beleidsopatie is dat parlementen van Europese NAVO-lidstaten, het Canadese parlement en het Amerikaanse Congres en de Senaat zich uitspreken in moties, voorstellen en resoluties: dat als Turkije zal worden aangevallen, het geen bescherming zal krijgen op basis van artikel 5 van het NAVO-Verdrag van die respectievelijke NAVO-lidstaat. Dit zal het geval zijn totdat Turkije haar destructieve en destabiliserende beleid beëindigt, zich terugtrekt uit Afrin en Noordoost-Syrië, en een einde maakt aan de verplaatsing en de ondersteuning van extremisten naar enig conflictgebied.

Deze publicatie toonde al aan dat er hiervoor niets hoeft te veranderen aan het NAVO-lidmaatschap of het NAVO-Verdrag. Het is dus mogelijk om de Europese, Canadese en Amerikaanse burgers en de mannen en vrouwen die in het leger dienen gerust te stellen dat er geen offers zullen worden gevraagd om het Erdogan-regime te verdedigen.

Dit vereist politieke moed en de noodzaak om de situatie te zien zoals die is en, in sommige gevallen, om in te gaan tegen de gevestigde meningen en belangen. Er zijn echter miljoenen mensen in de regio die op dit moment worden bedreigd door Turks geweld of er al onder lijden. Uit alle realiteiten die in deze publicatie worden beschreven, blijkt duidelijk dat de destabiliserende agenda van de Erdogan-regering reëel is.

Het lijden van Koerden, Syriërs, Jezidi's, Arabieren en Armeniërs als gevolg van Turks geweld wordt al jaren gezien als 'niet ons probleem'. Dit heeft Turkije het signaal gegeven dat de NAVO haar in staat zal stellen alle destructieve acties voort te zetten om haar expansionistische doelstellingen te bereiken. Het is meer dan tijd dat er een heel duidelijk signaal aan Turkije en de regio gegeven wordt dat dit niet langer zal worden getolereerd.

'Sallux Publishing' is de drukkerij van Sallux | ECPM Foundation

We ontwikkelen publicaties op basis van ons onderzoek en het onderzoek uitgevoerd door onze leden- en partnerorganisaties. Sallux betekent 'zout' en 'licht' in het Latijn, en dat is precies wat we willen brengen! Sallux presenteert Bijbelse politieke oplossingen voor Europa door het organiseren van relevante evenementen, en het publiceren van relevante analyses, ideeën en beleidsopties. Sallux Publishing boeken zijn wereldwijd verkrijgbaar via onze eigen online boekhandel, en vele externe boekhandels. We werken aan een breed scala aan onderwerpen, maar we hebben onze onderwerpen geclusterd in 4 tracks: Christelijke politiek, Economie & geopolitiek, Toekomst van de EU en Leven & ethiek.

Het voorstel dat deze publicatie doet als een concrete politieke actie is dat de parlementen van de Europese NAVO-lidstaten, het Canadese parlement en het Amerikaanse congres en de senaat zich in moties, voorstellen en resoluties uitspreken dat: als Turkije wordt aangevallen, het geen bescherming zal krijgen op basis van artikel 5 van het NAVO-verdrag van die respectievelijke NAVO-lidstaat. Dit zal het geval zijn totdat Turkije haar destructieve en destabiliserende beleid beëindigt, zich terugtrekt uit Afrin en Noordoost-Syrië, en een einde maakt aan de verplaatsing en de ondersteuning van extremisten naar enig conflictgebied.

Daarnaast bevelen we leden van het Europees Parlement en leden van het parlement van de EU-lidstaten aan om een einde te maken aan de EU-toetredingsbesprekingen met Turkije, evenals aan eventuele financiering aan Turkije in verband met deze gesprekken. Deze publicatie beschrijft hoe Turkije de Europese veiligheid ondermijnt, wat onverenigbaar is met toetredingsonderhandelingen. In dat licht kan ook de douane-unie met Turkije worden beëindigd.

We beschouwen deze acties als noodzakelijke maatregelen, aangezien sancties door de EU en de VS zeer waarschijnlijk onvoldoende zullen zijn om ander gedrag van Turkije af te dwingen. Uiteindelijk hopen we dat alle gecombineerde maatregelen zullen leiden tot een veiliger Europa, NAVO-verdragsgebied en het Midden-Oosten.

ABOUT THE AUTHORS

Johannes de Jong, Director

Johannes de Jong werkt sinds de start in 2011 voor Sallux. Hij richt zich op economie en internationale betrekkingen met een specifieke aandacht voor degenen die snel over het hoofd worden gezien in de wereldeconomie en geopolitiek. Sinds 2014 werkt hij intensief samen met Koerden, Syriërs en Jezidi's uit Syrië en Irak, met een specifieke focus op de ontwikkelingen in Noord-Syrië.

Christiaan Meinen

Christiaan Meinen werkt voor Sallux, de denktank van de Europese Christelijke Politieke Beweging (ECPM). Christiaan heeft inzicht in geopolitieke onderwerpen, (EU) buitenlands beleid, duurzaamheid. Hij is gespecialiseerd in militaire doctrine, - technologieën en -beleid.

VOND U HET LEUK WAT U LAS? OVERWEEG EEN DONATIE!

Uw donatie heeft een echte impact op het christelijk denken in de Europese context: elke euro die aan Sallux gedoneerd wordt levert nog eens 19 euro op aan subsidie van het Europees Parlement.

DONEER ONLINE OF VIA BANKOVERSCHRIJVING:

Rabobank Amersfoort.

Referentie: gift Sallux (aftrekbaar vanwege ANBI)

IBAN: NL75RABO 0153731095

BIC (SWIFT-code): RABONL2U

ANBI status: RSIN 823044014

Wat anderen zeggen

“Sallux is een uitstekende en broodnodige overkoepelende instantie voor gelijkgestemde christelijke organisaties in heel Europa. Het levert een zeer belangrijke bijdrage aan het behoud van het Christendemocratische gedachtegoed. En brengt daarmee een levensvatbaar politiek alternatief voor heel Europa”. David Quinn, directeur, Iona Institute, Ierland

“Onze samenwerking met Sallux is enorm vruchtbaar, en we prijzen hen zeer voor hun wijze en strategische investering bij het helpen van christenen om effectiever te zijn als zout en licht op het Europese politieke landschap”. Jonathan Tame, directeur, Jubilee Center, UK

“Sallux heeft substantiële en zeer waardevolle ondersteuning geleverd bij onze bevordering van de rechten van het gezin in Europa. Bijvoorbeeld bij de Raad van Europa, een Europese instelling met 27 lidstaten dat gaat over de mensenrechten in Europa”. Maria

Hildingsson, directeur, FAFCE, Brussel, België

“Sallux heeft ons gesteund om onze weg te vinden in de Europese Unie en om contact te maken met Europese besluitvormers, en om onze gemeenschappelijke verklaring met de Yezidi en de Turkmenen publiek in het Europees Parlement te presenteren. Wij danken Sallux voor hun werk.” Rima Tüzün, hoofd buitenlandse zaken, Europese Syrische Unie

NIEUWSBRIEF

Schrijf u in op onze website om op de hoogte te blijven over nieuws, evenementen en publicaties

Sinds 2011 zijn de activiteiten van Sallux financieel ondersteund door het Europees Parlement. De aansprakelijkheid voor alle communicatie of publicaties door Sallux, in welke vorm en elk medium, berust bij Sallux. Het Europees Parlement is niet verantwoordelijk voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de informatie die dit document bevat.

CONTACT

Sallux | de denktank van het de Europese Christelijke Politieke Beweging

Bergstraat 33
3811 NG Amersfoort
Nederland

+31 33 3040012

info@sallux.eu

@Sallux_Official

SalluxDenktank

www.sallux.eu

Op weg naar een relationeel Europa